Wtorek, 24 lipca 1934 - Nr. 164

Dzień Bydgoski

10 stron
Rok VI
cena 15 gr

ORAZ WYDAWNICTWA: DZIEŃ POMORSKI - GAZETA MORSKA - DZIEŃ GRUDZIĄDZKI - GAZETA GDAŃSKA
DZIEŃ TCZEWSKI - DZIEŃ KUJAWSKI - GAZETA MOGILEŃSKA : — : — : — : — : —

Redakcja i Administracja: Bydgoszcz, ul. Marszałka Focha 12. Telefon: 22-18. Konto czekowe P. K. O. 205.102

Groźna fala powodzi zbliża się ku Pomorzu

Poziom wody w Wiśle gwałtownie przybiera — Spieszyć się ze sprzętem zbóż

Czoło „wysokiej fali" dotarło do Torunia wczoraj, we wczesnych godzinach rannych. Poziom Wisły wzrósł odrazu w stosunku do stanu wody z soboty o 1,48 m. i wynosił wczoraj o godz. 7-mej rano 2,30 m. ponad stan normalny. Około godz. 13-tej woda wzrosła do 2,80 m., a o godz. 17-tej poziom jej sięgał już 3,20 m. Kulminacja zbliża się więc na Pomorze znacznie prędzej niż przypuszczano.

Dotychczas nie przepowiadano zbyt groźnych rozmiarów powodzi na Pomorzu, jednak wylew Wisły w Warszawie, który przybrał nadspodziewane rozmiary, każe przypuszczać, że przybór Wisły na Pomorzu, będzie miał przebieg poważny.

W związku z powyższem Wydział Dróg Wodnych w Toruniu w porozumieniu z władzami administracyjnemi i wojskowemi czyni wszelkie starania, aby następstwa ewtl. powodzi zmniejszyć do minimum. Wydział Dróg Wodnych wyznaczył miejscowościom nadwiślańskim na Pomorzu następujące terminy, do których zagrożone wylewem wód pola powinny być sprzątnięte: Silno — 23 bm. godz. 8-ma, Toruń — 23 bm. godz. 12-ta, Solec — 23 bm. godz. 19-ta, Fordon — 23 bm. godz. 22-ga, Chełmno — 24 bm. godz. 6-ta, Grudziądz — 24 bm. godz. 13-ta, Nowe — 24 bm. godz. 17-ta, Korzeniowo — 24 bm. godz. 23-cia, Tczew — 25 bm. godz. 8-ma.

Pozatem Wydział Dróg Wodnych rozpoczął dziś o godz. 8-mej rano służbę informacyjną, która aż do odwołania będzie trwała bez przerwy dzień i noc. Służba ta będzie miała na celu natychmiastowe alarmowanie wszystkich ośrodków pogotowia ochronnego o każdym groźniejszym przejawie przyboru wód na Pomorzu.

Szybki przybór wody w Wiśle pod Toruniem

Już wczoraj w godzinach wieczornych Wisła w Toruniu przedstawiała majestatyczny ale groźny zarazem widok. Poziom wody podniósł się o godz. 22-giej do 3,40 mtr. ponad stan normalny i wzrastał stale mniej więcej o 10 cm. na godzinę.

Tak w Toruniu, jak i wszystkich powiatach województwa pomorskiego, położonych nad Wisłą czynione są przygotowania ochronne przed ujemnemi skutkami ewentualnej powodzi. Wszędzie — obok wojska, policji i straży ogniowych — zgłosili pogotowie ochronne Związek Strzelecki, hufce P. W., harcerze, organizacje sportowe i inne. Wszystkiemi oddziałami będą dysponowali starostowie poszczególnych powiatów.

Jutro o godz. 11-tej poziom Wisły w Toruniu osiągnie 6 metrów

Dziś wieczorem, około godz. 18tej poziom wody w Wiśle osiągnie pierwszą kulminację, przy której Wisła przekroczy już 4 metry ponad stan normalny. Natomiast jutro rano o godzinie 11-tej, jak nam komunikuje Wydział Dróg Wodnych, poziom Wisły w Toruniu osiągnie 6 metrów.

Dziś o godzinie 1-szej w nocy poziom Wisły w Toruniu wyniósł 3.70 metr. czyli w ciągu dnia wczorajszego poziom wody w Toruniu podniósł się o 2,80 mtr.

Wojsko staje do pomocy

W związku ze zbliżającą się groźbą powodzi poszczególne oddziały wojskowe garnizonu toruńskiego udzieliły okolicznemu rolnictwu pomocy w ludziach i koniach do zwózki zboża z niżej położonych terenów. Dzięki temu sprzęt zbóż odbywa się w okolicach Torunia w przyspieszonem tempie.

Z 8 bataljonu saperów w Toruniu dowiadujemy się, że bataljon jest całkowicie przygotowany do ewtl. akcji ratowniczej. W ciągu pół godziny saperzy będą mogli wyruszyć do objętych powodzią miejscowości wraz z motorówkami i sprzętem pontonowym. W bataljonie zarządzone zostało stałe pogotowie.

Najbardziej zagrożone powodzią są Niziny Świeckie

Spodziewana przerwa przy budowie tamy nadwiślańskiej

Z pośród miejscowości pomorskich, najbardziej zagrożonych powodzią, w największem niebezpieczeństwie znajdują się niziny pod Świeciem aż do ujścia Wdy, na przestrzeni, gdzie dotąd jeszcze nie wybudowano wału ochronnego.

Spodziewany poziom wody pod Świeciem osiągnie 6 metrów wysokości, wobec czego powódź może tu przybrać rzeczywiście poważne rozmiary. Szczególnie zagrożone są miejscowości: Król. Głogówka, Żurawia Kępa z folwarkiem SS. Miłosierdzia, stare miasto Świecie ze swym historycznym kościołem farnym, który nieraz już stawiał czoło klęsce powodzi, dalej — Przechowo oraz setki hektarów pól uprawnych, sadów i łąk.

Zagrożone są pozatem prace przy budowie tamy nadwiślańskiej, dochodzącej dziś niemal do łuku przy ujściu Wdy do Wisły. Długość nowobudującej się tamy, począwszy od starej tamy pod Głogówką, wynosi już obecnie około 6 klm. Powódź spowoduje również przerwę w pracach przy budowie przepustu na martwem i starem korycie Wisły.

Wobec tego, że „wysoka fala" spodziewana jest już w dniach najbliższych, władze miejscowe podjęły wszelkie możliwe kroki, by zabezpieczyć zagrożone tereny, wydając jednocześnie odpowiednie instrukcje co do sprzętu zbóż i ewtl. ewakuacji ludności. To też rolnicy na całym obszarze nizin świeckich przyspieszyli żniwa i zabierają z pól, co tylko można.

Na szlaku wezbranych wód

Warszawa, 23. 7. (Pat.) Z ogólnych danych Instytutu hydrograficznego Ministerstwa Komunikacji przybór w Warszawie postępuje w dalszym ciągu.

Osiągnięta w **Zawichoście** kulminacja narazie potwierdza podane wczoraj prognozy, dotyczące Warszawy. Mianowicie **KULMINACJA NASTĄPI WE WTOREK PRZY STANIE PLUS 5,70 m.** W związku z powyższem w dolnym biegu Wisły należy się spodziewać następującego przyboru fali wezbrania: w **Płocku** po przyborze początkowo szybkim do stanu około 4,65 m. w dn. 23 bm. nastąpi powolne podniesienie się stanu wody. Kulminacji należy oczekiwać w nocy z dn. 25 na 26 bm. przy stanie plus 5,10 ponad stan normalny. We **Włocławku** zwolnione tempo przyboru nastąpi przypuszczalnie dnia 24 bm. rano przy stanie plus 4,50. Kulminacji należy się spodziewać dn. 26 bm. w godzinach popołudniowych przy stanie około 5 metrów.

Sytuacja pod Warszawą

Z zalanych wsi pod Wilanowem—Siekierki Czerniaków w niebezpieczeństwie — Ewakuacja Pelcowizny

Warszawa 23. 7. (PAT). Szef sztabu kierownictwa przeciwpowodziowego starosta dr. Ludomir Skurewicz udzielił przedstawicielowi PAT. następujących wyjaśnień w sprawie sytuacji powodziowej w stolicy. W niedzielę o godz. 8 rano na odcinku pomp i wodociągowych na Czerniakowie pękł wał na przestrzeni 10 metrów Dzięki energji drużyny ratowniczej sytuacja została szybko opanowana. Wał mokotowski przerwany. Wisła zalała 8 wsi pod Wilnowem. Obecnie wrócona jest największa uwaga na Siekierki i Czerniaków. Zorganizowane tam zostały specjalne brygady ratownicze z udziałem wojska. Ubiegłej nocy została urwana przystań strzelecka. Ludność z Pelcowizny ewakuowano do szosy modlińskiej. Wczoraj rano do Warszawy przybyły oddziały policyjne, które przez całą noc pełniły służbę ratowniczą we wsi Zawada. Przewiozły one wszystkie kobiety, dzieci i mężczyzn. Pontony saperskie pracują w dalszym ciągu. Ofiar w ludziach niema.

Warszawa 23. 7. (PAT). Pełniący obowiązki tymczasowego prezydenta miasta stol. Warszawy p. Józef Ołpiński wydał do mieszkańców stolicy w związku z powodzią odezwę, wzywając wobec przemęczenia brygad robotniczych do tworzenia obywatelskich ochotniczych oddziałów ratowniczych.

Warszawa 23. 7. (PAT). Na Pelcowiźnie woda dochodzi do szosy modlińskie. Wzdłuż szosy modlińskiej budowany jest prowizoryczny wał ochronny. Na terenie Pelcowizny został wydany nakaz mobilizowania wszystkich mężczyzn zdolnych do pracy. P. minister spraw wewn. Kościałkowski zwiedzał dziś miejsca zagrożone powodzią, informując się szczegółowo o stanie wielu domów, zalanych i wogóle miejsc zagrożonych.

Warszawa, 23. 7. (PAT). Wał Potocki na przestrzeni około pół km. jest uszkodzony. Woda przesącza się dolną warstwą. Przy naprawie pracuje bataljon 21 p. p. i kompanja 36 p. p. Celem naprawy wału dostarczono 2.000 worków. Najwięcej jest uszkodzony wał Potockiego w rejonie burzowca naprzeciwko Cytadeli. Sytuacja na tym wale jest groźna. Jeżeli zostanie on przerwany, to woda zaleje dolną część Żolibo rza.

(Dalszy ciąg wiadomości o powodzi na str. 2-iej)

Obywatele!

Na kraj nasz spadło wielkie nieszczęście. Katastrofa powodzi, jakiej nie notowano od niepamiętnych czasów, spustoszyła znaczną część Polski. Tam, gdzie ciągnęły się kwitnące osady, a pola pokryte były łanami zbóż, dziś roztacza się obraz ponury: domy obrócone są w perzynę, zbiory doszczętnie zniszczone, pola zamulone, drogi, koleje, mosty porujnowane. Gdzie niedawno panowała beztroska i radość, dziś króluje rozpacz i ból. Matki opłakują swe dzieci, dzieci potraciły niejednokrotnie swych żywicieli.

Szkody, wyrządzone przez katastrofalną powódź, idą w setki miljonów. Tysiące rodzin pozostało nietylko bez dachu nad głową, ale bez kawałka chleba na jutro.

W obliczu tak wielkiego nieszczęścia cały naród jednoczy się i śpieszy z pomocą ofiarom powodzi. Ze wszystkich stron kraju napływają wiadomości o datkach dla powodzian. Nad całością akcji czuwa powołany do życia w Warszawie pod wysokim protektoratem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, prof. Ignacego Mościckiego i Pierwszego Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego, — Ogólno-Polski Komitet Pomocy Ofiarom Powodzi. We wszystkich województwach tworzą się wojewódzkie komitety, obok nich zaś powstać ma szereg komitetów lokalnych. Apelujemy do wszystkich komórek organizacyjnych BBWR o natychmiastowe rozpoczęcie odpowiednich prac organizacyjnych.

Ale zanim zorganizowana zostanie sieć komitetów lokalnych, już dzisiaj śpieszmy z datkami na powodzian. Niema chwili czasu do stracenia. Pamiętajmy o starej zasadzie: „dwa razy daje — kto prędko daje".

Obywatele Nie wątpimy, żewśród tych, którzy wyciągną pomocną dłoń do braci z Podhala i z nad górnej Wisły, będą pierwsi mieszkańcy Pomorza, którzy sami nieraz mierzyli się z tym groźnym żywiołem, jakim jest woda.

Spełnijmy nasz obowiązek! Spieszmy natychmiast z pomocą naszym braciom, dotkniętym przez powódź, a niejedną łzę otrzemy i niejedną zrozpaczoną twarz — rozpogodzimy.

Obywatele! Składajcie ofiary w gotówce na konto Wojewódzkiego Komitetu Pomocy Ofiarom Powodzi w P. K. O. Nr. 215.500, oraz datki w naturze na ręce komitetów lokalnych.

Nie spoczniemy, dopóki nie zapewnimy naszym braciom dachu i chleba

WOJEWÓDZKA RADA BEZPARTYJNEGO BLOKU WSPÓŁPRACY Z RZĄDEM

(—) Mgr. TEOFIL SCHAB. Kierownik Wojewódzkiego Sekretarjatu BBWR.

(—) MIECZYSŁAW PALUCH, Prezes Rady.

Powódź w sercu Polski

Warszawa, 23. 7. (Pat.) Na terenie powiatu warszawskiego woda zalała wieś Zawadę, kępę zawadowską, kępę lotoskową, Lisy i Nadwiślankę. Domy są tylko częściowo zalane, natomiast zalane są pola wraz z całym plonem. Ludność, przeważnie rybacy, nie chce się ewakuować. Na miejscu nad bezpieczeństwem czuwają oddziały policji i wojska. Wilanów jest zalany przez rzeczkę Wilanówkę. Wał ochronny wzdłuż Wisły pod Wilanowem t. zw. wał moczydłowski jest podmywany i woda dochodzi do szczytu. Na wypadek przerwania tego wału albo podniesienia się poziomu, grozi Wilanowowi niebezpieczeństwo.

Ludzie na tratwie

W sobotę w nocy na Wiśle w Warszawie płynęła tratwa, na której znajdujący się ludzie wzywali pomocy. Sztab przeciwpowodziowy wysłała motorówkę. Wszystkich zdołano uratować.

POWÓDŹ W WOJEWÓDZTWIE KRAKOWSKIEM

Chata we wsi Nowopole zatopiona po dach. W idoczny na zdjęciu nurek zajęty jest szukaniem ofiar powodzi.

W lubelskiem
sytuacja nadal jest poważna

Lublin, 23. 7. (PAT). Sytuacja powodziowa na terenie województwa lubelskiego przedstawiała się jak następuje:

Na terenie powiatu janowskiego sytuacja bez zmiany. W pow. puławskim woda zalała wsie Wyżnica obok Józefowa; Basonie, Rybitwy, Nieszawa, Kępa Konczyńska, Kępa Gostecka. Wał ochronny na przestrzeni 15 k'm. strzeżony jest i umacniany przez kompanję saperów oraz 2 tys. ludności. W jednem miejscu tylko woda przeszła przez wał i zalała wsie: Zastów Polanowski i Zastów Karczmiski oraz plony, należące do wsi Kępa Chotecka.

Na przedmieściach Kazimierza Dolnego woda zalała kilka domów. Również w Puławach woda wdarła się na przedmieście Włoskowice, gdzie zalanych zostało kilkanaście domów. Droga, prowadząca z Puław do Dęblina stoi częściowo pod wodą.

Na Wiśle w powiecie garwolińskim woda stale podnosi się z szybkością 2 cm. na godzinę. Główny poziom wody spodziewany jest w godzinach popołudniowych. Obecnie woda wdarła się na tereny gminy Maciejowice, zalewając znaczną przestrzeń, jednak wobec przerwania się wałów na lewym brzegu Wisły woda na terenie gminy Maciejowice dalej się nie podnosi. Zalana została jedna wieś na terenie gminy Podłęż. Sytuacja nadal jest poważna.

Burza nad powiatem garwolińskim powiększyła grozę sytuacji

Garwolin, 23. 7. (PAT). Sytuacja powodziowa na terenie powiatu jest w stadjum *nieznacznego przyboru wód*. W godzinach popołudniowych grozę sytuacji powiększyła trwająca przez 3 godziny *burza*, która spowodowała *rozmiękczenie wałów oraz przybór wody*. Ludność naprawiająca wały na najbardziej zagrożonych odcinkach pracuje bez przerwy trzecią dobę i jest zupełnie niezdolna do pracy. *Mobilizowana jest ludność z dalszych gmin.*

Z powodu zalania pól trzech wsi w gminie *Stężyca* pod Dęblinem, *komunikacja z temi wsiami została przerwana* i utrzymuje się przez łączność na łodziach. Również na łodziach utrzymuje się łączność pomiędzy pracującymi na wałach a mieszkańcami wsi *Piwonia, Śniatkowa i Wysoczyna*. Zagrożone tereny objeżdża od rana dnia wczorajszego wojewoda lubelski Rożniecki.

Garwolin, 23. 7. (PAT). O godz. 18 wał wiślany pod wsią Ostrówką nie wytrzymał naporu wody i został przerwany. Wieś Ostrówka oraz kościół zostały zalane. Wody zalewają stopniowo znaczne obszary. Saperzy na pontonach wyruszyli na ratunek ludności. Władomości o stratach w ludziach narazie brak.

WOJSKO PRZY AKCJI RATOWNICZEJ

Wakcji ratowniczej na terenach nawiedzonych katastrofą powodzi bierze żywy udział wojsko, pracując bez wytchnienia dniem i nocą. Na zdjęciu saperzy podczas akcji ratowniczej pod Krakowem. Budowa mostów pontonowych.

Eskadra polska wyruszyła do Leningradu
Flota sowiecka wizytowć będzie marynarskę naszą już w sierpniu

Wczoraj opuściły port wojenny w Oksywiu kontrtorpedowce „Wicher" i „Burza", które, pod dowództwem Dowódcy Floty **kontradmirała Unruga**, udały się z oficjalną wizytą do Leningradu.

Na pożegnanie Dowódcy Floty przybył do Gdyni attache wojskowy sowiecki z Warszawy.

O wadze, jaką do wizyty tej przywiązuje Rząd sowiecki świadczy fakt, że **zapowiedziana już została rewizyta floty sowieckiej, która przybędzie do Gdyni jeszcze w ciągu miesiąca sierpnia.**

W obronie własnej policjant zastrzelił napastnika na ulicach Bydgoszczy

Wczoraj o godzinie 20,30 rozegrało się w Bydgoszczy tragiczne zajście.

Znany władzom policyjnym groźny przestępca Jan Skonieczny (Pod Blankami 2) od dłuższego już czasu czuł niechęć do Stanisława Szlapsa, posterunkowego policji, pełniącego służbę wywiadowczą. Szlaps prowadził przeciwko przestępcy dochodzenia śledcze.

Wczoraj Skonieczny spotkał Szlapsa na ulicy Nakielskiej i wszczął z nim bójkę. W pewnym momencie napastnik sięgnął do kieszeni, krzycząc przytem:

— Teraz jeden z nas musi zginąć.

Wobec tego posterunkowy Szlaps w obronie własnej sięgnął po broń i celnym strzałem ciężko zranił Skoniecznego w piersi. Rannego przewieziono do szpitala, gdzie po kilku minutach zmarł.

Pierwszy zakład zastawniczy KKO powstaje w Warszawie

Na jednem z ostatnich posiedzeń wydziału powiatowego warszawskiego ustalony został statut zakładu zastawniczego Komunalnej Kasy Oszczędności pow. warszawskiego.

Kapitał zakładowy wynosić ma 250.000 zł. Zakład udzielać ma kredytu krótkoterminowego trzymiesięcznego pod zastaw złota, srebra i drogocennych kamieni; udzielone pożyczki oprocentowane mają być w wysokości 12 procent rocznie.

Zakopane — Warszawa
Ruch kolejowy w Małopolsce odżywa

W sobotę został otwarty ruch pociągów między stacjami Rzeszów—Strzyżów nad Wisłokiem na linji Rzeszów—Jasło, oraz na odcinku Strzyżów—Skawce.

Pierwszy pociąg pośpieszny Nr. 502 na linji Zakopane — Warszawa odszedł ze stacji Zakopane dnia 21. 7. o godz. 13.30.

Połączenie kolejowe z Krynicą nawiązane

Warszawa 23. 7. (PAT). Dyrekcja Okr. Kolei Państw. w Warszawie podaje do wiadomości, że poczynając od dn. 21 lipca została wznowiona komunikacja z Krynicą drogą okrężną przez Koluszki, Skarżysko, Tarnobrzeg i Tarnów pociągiem dodatkowym, który odchodzi z dworca warszawskiego o godz. 20,42, a powraca z Krynicy na dworzec warszawski o godz. 9.36.

Słońce osuszyło pola

Krynica, 23. 7. (Pat.) Na całym zagrożonym powodzią odcinku wody spadają szybko, podobnie jak szybko wezbrały. Onegdajszy i wczorajszy dzień upalny osuszył niemal zupełnie pola niedawno jeszcze całkowicie zalane.

Komunikacja między Krościenkiem a Szczawnicą jest przerwana. W kilkunastu miejscach woda przerwała mosty.

Most w Rytrze ma być naprawiony w ciągu najbliższych dni. Pracuje tu baon saperów z robotniczą drużyną kolejową i ludnością cywilną.

Ogólna poprawa
na froncie powodziowem w woj. lwowskiem

Lwów, 23. 7. (Pat.) Wobec poprawienia się warunków atmosferycznych, nastąpiła ogólna poprawa na froncie powodziowym w wojew. lwowskiem. Na Wisłoku w Rzeszowie przeszła w sobotę rano o godz. 6-tej powtórna, ale mniejsza już fala z górnego biegu rzeki, która osiągnęła tylko 2 m. 46 cm. **Woda opada, niebezpieczeństwo minęło.**

San opada

Na Sanie pod Przemyślem woda opada. Niebezpieczeństwo minęło. W Przeworskiem wał nad Sanem został zabezpieczony. Woda opada.

W trosce o zdrowie publiczne
Zarządzenia Ministra Opieki Społecznej

P. Minister Opieki Społecznej zwrócił się do wojewodów krakowskiego lwowskiego, lubelskiego, kieleckiego i warszawskiego o natychmiastowe odwołanie z urlopów lekarzy powiatowych z powiatów objętych powodzią.

Również P. Minister Opieki Społecznej zwrócił się do wojewodów, aby wydali surowe zarządzenia chowania padłego inwentarza. Ścisłe przestrzeganie tego zarządzenia jest konieczne ze względu na obawy, iż ludność może spożywać padlinę lub też nieusunięta w porę i gnijąca padlina może spowodować epidemję chorób zakaźnych.

Departament służby zdrowia w Ministerstwie Opieki Społecznej ze swej strony zwrócił się do Państwowego Instytutu Higjeny o zachowanie w zapasie znaczniejszej liczby szczepionek przeciwtyfusowych oraz surowicy przeciwko czerwonce. Zapas ten ma być zużytkowany na wypadek epidemji na terenach dotkniętych klęską powodzi.

Zarządzenia Min. Komunikacji

Bezpłatny przewóz środków pomocy dla powodzian

P. minister komunikacji inż. Butkiewicz przyznał Ogólnopolskiemu Komitetowi Pomocy Ofiarom Powodzi prawo zupełnie bezpłatnego przewozu środków pomocy dla ofiar klęski powodzi.

Z tych samych praw mogą korzystać wszystkie komitety powyższej organizacji, t. j. komitety wojewódzkie, powiatowe i lokalne.

Odpowiednie zarządzenie już zostało wydane wszystkim Dyrekcjom kolejowym.

Opłata za przejazd przez tereny zniszczone powodzią

Zarząd kolei polecił podróżnym, którzy z powodu zamknięcia niektórych odcinków na terenie powodzi muszą objeżdżać dłuższemi liniami okrężnemi do czy od stacyj tego terenu lub tranzytem sprzedawać bilety opiewające na przejazd przez odcinki zamknięte. Podróżni nie będą zatem płacić za objazd więcej niżby płacili za przejazd przez odcinki zamknięte.

Bezpłatne przesyłanie paczek
dla komitetów pomocy powodzianom

Min. Poczt i Telegrafów zezwoliło na bezpłatne przesyłanie paczek żywnościowych i odzieżowych wyłącznie na adresy komitetów wojewódzkich i powiatowych pomocy powodzianom na terenie całej Polski. Paczki te nadawane być muszą jako służbowe. Nadawcom przysługuje prawo żądania zaświadczenia nadania paczki. Po przybyciu na miejsce przeznaczenia komitety zawiadomione będą przez pocztę, celem odebrania przesyłek.

Hjeny ludzkie
usiłują żerować na nieszczęściu

W niektórych miejscowościach województwa kieleckiego, handlarze zaczęli niemiłosiernie wyzyskiwać wieśniaków, zakupując u nich za bezcen uratowane z powodzi bydło. Akcji tej z całą energją przeciwstawiają się władze, udzielając wieśniakom doraźnych zapomóg. Nieuczciwymi handlarzami zajęła się policja.

Urnę z prochami Dowgalewskiego
złożono na wieczny spoczynek w Moskwie

Moskwa, 23. 7. (PAT). W Moskwie odbył się uroczysty pogrzeb byłego ambasadora sowieckiego w Paryżu Dowgalewskiego. Urnę z prochami, którą nieśli Stalin, Mołotow, Woroszyłow, Kalinin i Litwinow zamurowano w murach Kremla. Komisarz Litwinow podkreślił w przemówieniu zasługi Dowgalewskiego w dziedzinie paktów wzajemnej pomocy, co do których wyraża nadzieję, że staną się one kamieniem węgielnym pokoju nie tylko w Europie, ale i w całym świecie.

Spieszmy z pomocą ofiarom powodzi!

Dalszy ciąg akcji zbiórkowej na Pomorzu

Wobec straszliwej klęski powodzi w Małopolsce Zach. społeczeństwo pomorskie, jak można się było tego spodziewać, zgodnie podjęło akcję zbiórkową, której samorzutnością dało dowód najgłębszego współczucia i zarazem gorącej chęci dopomożenia w możliwie najszerszym zakresie swoim nieszczęśliwym współbraciom. Poniżej zamieszczamy relację z przebiegu zbiórki za ostatnie 2 dni.

W Toruniu

W dalszym ciągu w Toruniu zadeklarowali na powodzian Prokuratorzy i Urzędnicy Prokuratury Sądu Okręgowego w Toruniu pół proc. swych poborów przez przeciąg 3 miesięcy. Ponadto wpłacili Stanisław Zackiewicz zł 5,—; Dr. Żabiccy zł 20,—; F-ma Czesław Deutsch zł 5,—; Michałowski Juljan zł 5,—; Sobolewski Stanisław zł 20,—; Ada Wiśniewska zł 3,— oraz Koło BBWR przy Starostwie Powiatowem, Pracownicy Wydz. Powiatowego, Pracownicy Starostwa Powiatowego, Pracownicy K. K. O. powiatu Torunia — zł 103,50.

ODEZWA LEŚNIKÓW.

Oddział pomorski Związku Leśników R. P. ogłasza do wszystkich swych członków następującą odezwę:

Koledzy!

Straszna wieść lotem błyskawicy obleciała całą Polskę, obleciała kraj cały, dotarła wszędzie, dotarła i do Was Koledzy, choć rozrzuceni jesteście po najgłuchszych zakątkach Pomorza. Niema dziś w Polsce nikogo, którego serce nie skrwawiłoby się współczuciem dla tych, co przeszli to piekło grozy, dla tych co stracili ojców, co matki potracili, dla tych co stracili wszystko.

Żołnierz polski, wezwany na pomoc, dokazał cudów odwagi i poświęcenia w ratowaniu braci swoich.

Czytamy w sprawozdaniach z terenów, dotkniętych powodzią, o bezprzykładnych dowodach bohaterstwa i to nie jednostek, a całego społeczeństwa, walczącego ze strasznym żywiołem i ceną własnego życia, niosącego pomoc zagrożonym bliźnim.

Wierzymy, że wśród braci leśnej nie znajdzie się nikt o sercu gnuśnem i strupieszałem, niezdolnem odczuć całej rozpaczy położenia tych obdartych, głodnych i bez dachu braci naszych, wierzymy, że każdy z nas czuje tę nieodzowną potrzebę natychmiastowego przyjścia im z doraźną pomocą.

W tem przeświadczeniu, że myśl nasza jest myślą i dążeniem wszystkich Kolegów, niżej podpisani przedstawiciele organizacyj Leśników Państwowych na terenie Woj. Pomorskiego wzywają wszystkch Kolegów do jdnorazowego opodatkowania się na rzecz powodzian w wysokości do X grupy uposażenia włącznie — 1%, grup IX, VIII — 2%, VII i wyżej — 3% z poborów miesięcznych.

A w myśl zasady, „kto zaraz daje, ten dwa razy daje", prosimy Kolegów Nadleśniczych, zarządców i kierowników porozumieć się ze swoim personelem celem przeprowadzenia zbiórki, aby pomoc nasza trafiła tam, gdzie płyną łzy, gdzie matki nie mają chleba dla dzieci, gdzie zamieszkała czarna rozpacz.

Inż. W. Sylwestrowiczowa,
wicepr. Rodziny Leśnika.
T. Wróblewski.
wicepr. Zarządu Oddz. Pom. Zw. Leśn. R. P.
Inż. J. Buła,
komendant okręgowy P. W. Leśn.

ZORGANIZOWANIE KOMITETU MIEJSKIEGO.

W wykonaniu podjętej przez Rząd akcji niesienia pomocy ofiarom katastrofalnej powodzi w Małopolsce, która tysiące rodzin pozbawiła całego dobytku i dachu nad głową, utworzony zostanie na terenie miasta Torunia Miejski Komitet Pomocy Ofiarom Powodzi, którego zadaniem będzie prowadzenie planowej akcji zbiórkowej na rzecz dotkniętych klęską osób.

W tym celu odbędzie się w dniu 23 bm. o godz. 18-tej w sali posiedzeń Rady Miejskiej w ratuszu zebranie organizacyjne wspomnianego Komitetu.

W Bydgoszczy

W dalszym ciągu na rzecz powodzian w Małopolsce złożyli w Administracji „Dnia Bydgoskiego": Państwo inż. Podworscy 10,— zł; Okręg pomorski Związku Lekarzy Państwa Polskiego 20,— zł; obwód bydgoski Zw. Lekarzy Państwa Polskiego 20,— zł; bezimiennie Z. Z. 5,— zł.

Niezwykle wzruszył nas 12-letni uczeń VI kl. szkoły powszechnej „Orlę" Zw. Strzeleckiego (adres w Redakcji), który oświadczył, że zbierał sobie pieniądze na mundur, jednak przeznacza te pieniądze na powodzian. Mały Józio razem z ofiarą swą zostawił w Redakcji następujący apel, który podajemy dosłownie.

„Na apel „Dnia Bydgoskiego" i ja, bezimienne „Orlę" Z. S. miasta Bydgoszczy składam moje oszczędności 2 zł 76 gr dla braci, które nawiedziło nieszczęście powodzi.

I apeluję do was, orlęta polskie i obywatele Strzelcy, spieszcie również z pomocą.

Ku chwale Ojczyzny!"

Na ten piękny apel małego „Orlęcia" Zw. Strzeleckiego powinni odpowiedzieć wszyscy, których serca chociaż współczują z ofiarami klęski powodzi.

NAŚLADOWANIA GODNY PRZYKŁAD POMORSKIEGO AUTOMOBILKLUBU.

Komitet Pomorskiego Automobilklubu w Bydgoszczy, w dniu wczorajszym uchwalił co następuje:

Z racji kataklizmu, który nawiedził Małopolskę, uchwalono jednogłośnie zrezygnować z rozpisanej imprezy dorocznego Zjazdu Plakietowego nad Morze Polskie do Gdyni, a kwotę wyasygnowaną na organizację imprezy, łącznie z dobrowolnymi składkami członków, przesłać na rzecz powodzian na ręce Wysokiej Protektorki Imprezy p. Prezydentowej Mościckiej.

Uchwała ta świadczy o wysokiem poczuciu obywatelskiem członków Pomorskiego Automobilklubu i zasługuje ze wszechmiar na pochwałę i naśladowanie. Gdy wszystkie organizacje i całe społeczeństwo w taki sposób pojmą swój obowiązek niesienia pomocy nieszczęsnym ofiarom strasznej katastrofy na Podhalu, nietrudno będzie o skuteczną dla nich pomoc, nietrudno o fundusze dla ludzi, których ratować największym i najświętszym jest naszym obowiązkiem, i niecierpiącym zwłoki nakazem.

HOJNA OFIARA URZĘDNIKÓW KOLEJOWYCH.

Z inicjatywy kół kolejowych BBWR w Bydgoszczy odbyło się zebranie wszystkich pracowników wydziałów Dyrekcji Kolejowej w Bydgoszczy w sprawie uchwalenia formy pomocy dla powodzian w Małopolsce. Zebranie odbyło się pod przewodnictwem p. naczelnika Świderskiego, odpowiedni referat wygłosił p. dr. Bermański, przewodniczący VIII Koła BBWR w Bydgoszczy. Zebrani uchwalili opodatkować się na rzecz powodzian w następujący sposób:

Do X grupy płacy pół proc. z pensji sierpniowej, do VII grupy 1 proc. i od VI wzwyż 1 i pół proc. pensji sierpniowej.

Obywatelski czyn urzędników kolejowych zasługuje na podkreślenie i powinien znaleźć licznych naśladowców.

W Grudziądzu

W dalszym ciągu złożyli ofiary na powodzian: Wacławostwo i Adamostwo Korzeniewscy razem 35,— zł; Zarząd „Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet", Oddział w Grudziądzu 20,— zł; p. Niemira, Plac 23 Stycznia 30 zł ,—.

Wydział Śledczy P. P. w Grudziądzu pisze: „Wzruszeni głęboko tragicznym losem powodzian w Małopolsce, spieszymy z pomocą, składając do dyspozycji Komitetu zł 25,—. Kierownik Wydziału Śledczego: Eug. Falkowski, podkomisarz.". Dalej zachęceni przez p. prezesa Izby Skarbowej Kossjora, Kursiści przeszkolenia Urzędników Akcyzowych zebrali wśród siebie sumę 253,50 zł. Razem za ub. 2 dni złożono w Administracji naszego pisma 293,50 zł., tak że obecny stan ogółem wynosi 378,50 zł.

KOMITET OBYWATELSKI.

Zebranie konstytucyjne grudziądzkiego Komitetu Niesienia Pomocy Powodzianom zwołane zostało na dzień 24 bm. godz. 20. Zebranie odbędzie się w sali Rady Miejskiej w Ratuszu.

W Gdyni

Dziś w poniedziałek, dn. 23 bm. o g. 18 odbędzie się w sali Rady Miejskiej posiedzenie Komitetu Powodziowego, zorganizowanego przez p. Komisarza Rządu. W posiedzeniu tem wezmą udział przedstawiciele Związków, Towarzystw, instytucyj charytatywnych, sfer portowo-gospodarczych i t. p.

Akcja niesienia pomocy dla dotkniętych klęską powodzi trwa w Gdyni już od kilku dni. Dotychczas na apel p. Komisarza Rządu zebrano już kilka tysięcy złotych, które za pośrednictwem K. K. O m. Gdyni przesłano do dyspozycji Głównego Komitetu.

W dalszej akcji wziął energiczny udział Prezes Rady Interesantów Portu Konsul Korzon, rozpocząwszy zbiórkę wśród firm portowych, w wyniku której już pierwszego dnia zebrane zostały następujące kwoty tworząc ofiarny ciąg podanego w numerze ostatnim naszego pisma łańcucha ofiar:

Wpłacili: Konsul inż. Korzon 100,— zł; Konsul Raczewski 50,— zł; Prezes Kollat 50,— zł; Dr. B. Kasprowicz 25,— zł; Firma Polskarob" 500,— zł; „Polsko-Brytyjskie Tow. Okrętowe" 500,— zł; „Żegluga Polska" 500,— zł; „Bergenske Baltic Transports Ldt" 500,— zł; „Warta" 250,— zł; Chłodnia i Składy Portowe w Gdyni 200,— zł. Dalsze ofiary sfer portowych przyjmować będzie Rada Interesantów Portu.

Do Administracji naszej wpłacili pp notarjusz Chudziński 100,— zł oraz p. W. Brodowska wł. składu nasion zł 10,— wzamian za wykupienie dyplomu honorowego, uzyskanego na ostatniej Wystawie Rzemieślniczej.

Dalsze ofiary nadsyłać należy wprost do KKO m. Gdyni na konto „Fundusz Pomocy dla Powodzian" lub do Administracji" Skwer Kościuszki 14, I.

W Gdańsku

Pod protektoratem Komisarza Generalnego R. P. w Gdańsku p. Ministra Dr. Kazimierza Papé utworzył się w Gdańsku Centralny Komitet Niesienia Pomocy ofiarom powodzi w Polsce.

Do Komitetu wchodzą przedstawiciele wszystkich czołowych instytucyj rządowych i prywatnych polskich w Gdańsku, jak również reprezentanci organizacyj społecznych, wolnych zawodów i sfer pracujących.

Komitet zwraca się z gorącym apelem do wszystkich rodaków zamieszkałych na terenie Gdańska, aby spieszyli z pomocą materjalną w formie dobrowolnych ofiar pieniężnych.

W Banku British-Polish zostało utworzone specjalne konto, na które można bezpośrednio składać ofiary.

Drzewo, szkło, metale czyści wyśmienicie VIM

Społeczeństwo zdaje egzamin zrozumienia swoich obowiązków

w obliczu straszliwej klęski żywiołowej

W sobotę odbyło się w prezydjum Rady Ministrów, pod przewodnictwem b. min. Hubickiego, posiedzenie sekcji propagandowej Ogólnopolskiego Komitetu Pomocy Ofiarom Powodzi przy licznym udziale przedstawicieli prasy, teatrów, radja i sfer artystycznych stolicy.

Posiedzenie, mające na celu omówienie najracjonalniejszych i najbardziej skutecznych środków propagandy w kierunku powodzenia ofiarności społecznej na rzecz ofiar powodzi zagaił b. min. Hubicki. Na wstępie wyraził gen. Hubicki słowa uznania dla organizacyj zasłużonych na polu ratownictwa, a więc wojska, policji i „Junaków" na czele.

Akcja pomocy powodzianom, w której bierze udział całe społeczeństwo, będzie trwała długo, klęska bowiem powodzi jest tak wielka, że aby wszystko naprawić, trzeba wielkich ofiar i czasu; społeczeństwo więc musi być przygotowane do ofiarności przez kilkanaście miesięcy.

Ofiary pieniężne dysponowane będą przez centralę, dary zaś w naturze rozdzielane ludności dotkniętej powodzią przez Komitet Ogólnopolski na podstawie zapotrzebowania województwa. Zbiórkę odzieżową skoncentrują lokalne oddziały Polskiego Czerwonego Krzyża, który zebrane rzeczy będzie rozdzielał na miejscu między ludnością dotkniętą powodzią.

Współpraca Ogólnopolskiego Komitetu z rządem dała owocne wyniki. Rząd Rzplitej zaofiarował na rzecz powodzian 110.000 zł. w gotówce, ponadto ministerstwo spraw wewnętrznych ofiarowało 550 ton mąki, ministerstwo zaś spraw wojskowych na terenach nawiedzonych powodzią zadarmo chleb dla ludności dotkniętej klęską. Akcja wyżywienia obejmie na terenie województwa krakowskiego 70.000 osób, w czem duży procent stanowią dzieci. Dla nich to właśnie Ogólnopolski Komitet postarał się o zwolnienie z opłat akcyzowych 100 ton cukru. Obecnie w toku są podobne starania o zwolnienie z tych opłat soli i zapałek.

Dotychczas wysłano 2 wagony mąki i 2 wagony soli do Kraśnika. Jeden wagon cukru, 1 wagon słoniny i 1 wagon kaszy jęczmiennej do Krakowa. W dary w naturze zaopatrzyły komitet: Wspólnota Interesów (10.000 worków cementu), Związek Ziemian (wagon kantofli), Związek Izb i Organizacyj Rolniczych zajął się dostawą zasiewów t. zw. poplonu, który posłuży przeważnie dla wypaszenia bydła. Przysposobienie wojskowe ofiarowało 3 wagony bydła. Na konto w PKO. wpłynęło dotychczas od osób prywatnych 38.486 zł. — Na zakończenie ze brania zabrali głos: p. Śliwicki, prezes Zw. Artystów Scen Polskich i p. Tadeusz Strzetelski z Polskiego Radja, obiecując jaknajdalej idącą współpracę.

Ponadto sekcja propagandowa komitetu postanowiła zwrócić się z prośbą do wydawców i organizacyj społecznych, które prowadząc świetlice lub teatry amatorskie mogą wydatnie przyczynić się do podniecenia ofiarności społecznej.

Z zagranicy napływają wyrazy współczucia

z powodu klęski powodzi

Na wieść o katastrofalnej powodzi, jaka nawiedziła Polskę, minister Barthou wystosował do ministra spraw zagranicznych Becka telegram, w którym prosi o wyrażenie Rządowi Polskiemu głębokiej sympatji Rządu Republiki Francuskiej oraz współczucia, jakie cały naród francuski okazuje narodowi polskiemu, przechodzącemu tak ciężką próbę.

Podsekretarz stanu w Urzędzie Spraw Zagranicznych Rzeszy von Buelow złożył na ręce posła R. P. przy Rządzie Rzeszy ministra Lipskiego kondolencje w imieniu Rządu Niemieckiego z powodu katastrofy powodzi, która nawiedziła Polskę.

Rząd fiński złożył na ręce posła R. P. w Finlandji min. Charwata wyrazy współczucia z powodu katastrofy powodzi. Prasa fińska, jak również i szwedzka, informując obszernie o przebiegu katastrofy, daje wyraz sympatji i współczucia dla Polski.

Katastrofa powodzi w Polsce wywołała w całej Austrji tak w kołach rządowych, jak też w opinji publicznej i w prasie żywe współczucie. Do poselstwa i do konsulatu R. P. w Wiedniu nadchodzą liczne wyrazy współczucia, tudzież zapytania o rozmiarach powodzi.

Zaparcie. Doświadczenia lekarskie wykazały, że przy chorobach organów podbrzusza naturalna woda gorzka Franciszka-Józefa zapewnia łagodne wypróżnienie.

GŁOSY I ODGŁOSY.

W rocznicę bitwy pod Krechowcami

(t.) Dnia 23 lipca r. b. przypada siedemnasta rocznica bitwy pod Krechowcami, która kryła sławą oręż polski i obok Rokitny jest najchlubniejszą kartę dziejów odrodzonej kawalerji polskiej. Pułk ułanów polskich, wchodzący wówczas jeszcze w skład armji rosyjskiej, przeżartej już rozkładem rewolucyjnym i niewiarą w zwycięstwo, osłaniał po bohatersku odwrót wojsk rosyjskich, szarżując raz po razu na nacierające oddziały austrjacko-niemieckie. Dowodził pułkiem płk. Bolesław Mościcki, prawdziwy rycerz bez skazy i zmazy, jedna z najpiękniejszych postaci odrodzonego wojska polskiego, który poległ następnie zimą 1918 roku, przedzierając się przez zbolszewizowaną Białoruś z Bobrujska do Warszawy, z poselstwem do Rady Regencyjnej.

O bitwie pod Krechowcami mówili z podziwem Rosjanie i Niemcy i Austrjacy. Pułk polskich ułanów osłonił odwrót sprzymierzonych oddziałów rosyjskich, umożliwił im wycofanie się w bezpieczne miejsce, a dokonawszy chlubnie zadania, ostatni rozpoczął marsz odwrotowy. Podczas tego marszu pułkownika Mościckiego zawiadomiono, że maruderzy wojsk rosyjskich, których odwrót przed chwilą zasłaniał, zaczęli rabować pobliski Stanisławów. Płk. Mościcki natychmiast zmienia kierunek marszu i rusza na ratunek nieszczęsnemu miastu. Nadchodzi w samą porę, spuszcza krwawą łaźnię rabującym żołdakom rosyjskim, i zanim zdumieni tem nagłem zjawieniem się mściciela i wybawcy mieszkańcy Stanisławowa zdążyli złożyć mu podziękowanie za ocalenie ich życia i mienia, płk. Mościcki rusza ze swym pułkiem dalej na wschód, wślad za cofającą się armją rosyjską, dokąd iść mu kazał honor żołnierza. Ale z drogi nadsyła do Stanisławowa, do rady miejskiej tego grodu historyczny już dzisiaj list; jest on prawdziwie i głęboko wzruszającym dokumentem niedoli polskiego żołnierza-tułacza, który w latach wielkiej wojny bił się pod obcemi sztandarami z myślą o wyzwoleniu Ojczyzny. Daje ten list pozatem wymowne świadectwo wielkości ducha tego bohaterskiego pułkownika, który, uchodząc w nieznaną drogę na wschód, ma tylko jedno pragnienie — przesłać Ojczyźnie wyrazy swego synowskiego przywiązania.

„Polska Zbrojna" pisząc o święcie pułkowem 1 pułku ułanów krechowieckich, obchodzonem corocznie w dzień bitwy pod Krechowcami, przytacza ten piękny i wzruszający list. Brzmi on:

„Burmistrzowi miasta Stanisławowa — dowódca pułku przesyła tych kilka słów, które chciał wypowiedzieć przy pożegnaniu. Polscy ułani spełnili jedynie swój obowiązek żołnierski i stanęli w obronie honoru armji rosyjskiej, w szeregach której, związani przysięgą i poczuciem honoru żołnierza, walczą. Korzystając ze szczęśliwej okoliczności, prosimy Radę Sławetnego miasta Stanisławowa o przesłanie wyrazów Czci, Miłości, Wierności i Synowskiego Przywiązania do Ukochanej, Zbolałej i Zniszczonej ziemi Ojczystej Naszej. Jedynym promieniem jasnym, który nam żyć każe, jest głębokie przekonanie, że ta Ukochana Polska Nasza zmartwychwstaje teraz z gruzów i podnosi się do nowego życia. Wspaniała, Niepodległa i Silna.

Uznając powagę Rady Stanu i ciężkie zadanie, jakie wzięła na swoje barki, przesyłamy Jej wyrazy głębokiego szacunku.

Nowopowstającemu Rządowi Polskiemu składamy hołd. Przewodnikowi i budzicielowi militarnego ducha Polaków, Generałowi Piłsudskiemu, wiernemu synowi Ojczyzny, czołem.

Wierząc w rychłe wszystkich Polaków, walczących obecnie pod obcemi sztandarami o wolność Ojczyzny, zjednoczenie w nowopowstającej, pod sztandarem narodowym armji w kraju naszym ukochanym, ślemy szczere, serdeczne, braterskie pozdrowienie.

Niech żyje przyszła potężna Polska Armja, ostoja Wolności i Niepodległości Ojczyzny Naszej.

A gdy ta Święta Nasza Polska nareszcie świtać światu będzie, to wszyscy Jej synowie, po świecie rozsiani, w Niej swe miejsce odnajdą i Jej tylko służyć będą, teraz zaś niech nam, ułanom polskim, wolno będzie złożyć wszystkim Polakom najserdeczniejsze życzenia, by ta chwila jak najprędzej nastąpiła.

Niech zabrzmi nad wszystkiem nasze hasło najświętsze:

Niech żyje Wolna, Niepodległa i Zjednoczona Polska."

Wylew Wisły w Warszawie

Widok na plaże koło mostu Poniatowskiego, zatopione aż do poziomu kabin.

Nieszczęśliwy wypadek
J. E. Ks. Biskupa Stanisława Okoniewskiego

W ubiegły czwartek późnym wieczorem **uległ J. E. Ks. Biskup Okoniewski w swojej prywatnej bibljotece nieszczęśliwemu wypadkowi.** Ks. Biskup spadł z drabinki, w chwili gdy sięgał po książki, znajdujące się na wyższych regałach. Skutkiem upadku lewe ramię Ks. Biskupa uległo zwichnięciu w stawie barkowym.

Natychmiastowej pomocy lekarskiej udzielił Ks. Biskupowi miejscowy lekarz p. dr. Ruśkiewicz.

Przedłużenie bezpłatnych przejazdów kolejowych dla dzieci

Dowiadujemy się, że bezpłatne przejazdy kolejowe dla dzieci zostały przedłużone do dnia 25-go lipca r. b.

W związku z imprezą dobroczynną Ministerstwa Komunikacji pod hasłem „Polskie Koleje Państwowe dla dzieci" władze kolejowe stwierdziły, że przy kasach kolejowych oczekują bezdomne lub wałęsające się dzieci, nagabując nieznanych podróżnych, aby je wzięli ze sobą, chociaż w jedną stronę koleją.

Niektórzy podróżni, powodując się życzliwością dla młodzieży, w tym wypadku źle pojętą, zabierają ze sobą nieznane dzieci, i pozostawiają je na stacji przeznaczenia lub po drodze, nie troszcząc się o ich powrót, co powoduje, iż na innych znowu stacjach pojawiają się dzieci zabłąkane, chcąc powrócić do stacyj zamieszkania i poszukujące w tym celu przygodnych opiekunów.

Postępowanie to, które mija się z celem ulgi przejazdowej dla dzieci, jest wysoce niewłaściwe.

Dla uniknięcia tych niewłaściwości, zwraca się uwagę podróżnym, na obowiązki wobec przyjętych pod swą opiekę dzieci i przestrzega się przed zabieraniem w drogę dzieci sobie nieznanych, a jeżeli już to uczynili, to nie powinni porzucać dzieci, lecz troszczyć się o dalszą dla nich opiekę i powrót do miejsca zamieszkania.

Stacje kolejowe otrzymały odpowiednie w tej sprawie zarządzenie, w myśl którego dzieci bez opieki i biletów oddawać będą pod opiekę Policji Państwowej.

Tegoroczne zamachy narodowych socjalistów w Austrji
mnożą się z dnia na dzień

W nocy na 21 lipca dokonano zamachu dynamitowego na kolej w Mittenwald, skutkiem czego ruch kolejowy na tym odcinku został na pewien czas wstrzymany.

Również w nocy na 21 lipca dokonano zamachu na salę transformatorów elektrowni w Schattwald w Tyrolu. Dochodzenia stwierdziły, że sprawcami byli legjoniści austrjaccy, którzy przekradli się z Niemiec przez granicę.

Dnia 20 lipca przed domem ubogich w Achenkirch w Tyrolu wybuchły dwie bomby. Skutkiem eksplozji zostały ciężko ranne dwie osoby, m. in. dziecko.

Zamach na elektrownię w Rutte w Tyrolu wyrządził szkody na 150.000 szylingów. Elektrownia będzie nieczynna w ciągu dwóch—trzech miesięcy. Żandarmerja aresztowała 5 narodowych socjalistów, podejrzanych o dokonanie zamachu.

W ub. sobotę na placu Kepplera w Wiedniu policjant Forstner zatrzymał dwóch podejrzanych osobników. Zatrzymani dali do policjanta trzy strzały, raniąc go ciężko, poczem usiłowali zbiec. Przechodniom i policji udało się ująć zbiegów. Okazało się, że są to socjaldemokraci Józef Gerl i Rudolf Anzboenz. Zeznali oni, że dokonali dopiero co zamachu dynamitowego na tor kolei nad Dunajem i chcieli uciec z Austrji. Stwierdzono, że istotnie, skutkiem eksplozji zniszczony został fundament cementowy stacji sygnałowej kolei nad Dunajem. Sam tor nie uległ uszkodzeniu.

Kanclerz Dollfuss odwiedził rannego policjanta i przypiął mu osobiście medal złoty, nadany za waleczność przez Prezydenta Republiki.

Klęski żywiołowe
z ostatnich 24 godzin

Ostatnie **trzęsienie ziemi** w Puerto Armuelles (Panama) na wybrzeżu Pacyfiku spowodowało śmierć kilkunastu ludzi. Wielu jest rannych. Dok betonowy którego budowa kosztowała zgórą 300 tys. dolarów, jest całkowicie zniszczony. Wiele domów zawaliło się. W mieście ogłoszony został stan wojenny. O trzęsieniu ziemi donoszą również z wielu miejscowości z prowincji Chiriqui. W miejscowościach tych również zawaliło się wiele budynków. Ogarnięci paniką mieszkańcy obozują pod gołem niebem.

Wyspa Sewilla, położona nieopodal wybrzeża Chiriqui, **została pochłonięta przez fale oceanu.**

* *

Fala upałów, która nawiedziła Stany Zjednoczone, wzmaga się. Według ostatnich danych, liczba ofiar w ludziach przekracza 100 osób. W Saint Louis zanotowano wczoraj temperaturę 113 stopni Fahrenheita. W wielu miejscowościach daje się odczuwać dotkliwy brak wody.

* *

Gwałtowny pożar, którego przyczyn nie zdołano ustalić, zniszczył doszczętnie wielkie składy kawy w Sao Paolo. Pastwą płomieni padło 150 tysięcy worków kawy. Wobec nasuwających się podejrzeń o zbrodniczem wznieceniu pożaru, władze bezpieczeństwa prowadzą energiczne śledztwo w tej sprawie.

* *

W serji szerzących się w Niemczech **pożarów leśnych** donoszą o nowym pożarze lasów, który wybuchł w pobliżu miejscowości hanowerskiej Walsdorf. Spłonęło dotychczas 600 morgów lasu.

Przemówienie premjera dr. Kozłowskiego
na plenarnem posiedzeniu Klubu BBWR.

Prezes Walery Sławek zwołał posiedzenie plenarne połączonych klubów sejmowego i senackiego BBWR na dzień 1-szy sierpnia r. b. o godz. 10-tej rano do lokalu klubu BBWR w sejmie.

Jak się dowiaduje Ajencja „Iskra", na posiedzeniu tem przewidywane jest wygłoszenie dłuższego przemówienia przez p. premjera dr. Kozłowskigo.

Podróż Ministra J. Becka do Tallina i Rygi

Minister Spraw Zagr. p. Józef Beck wyjeżdża wraz z małżonką w dniu 23-im bm. do Tallina.

Wizyta w Tallinie potrwa dwa dni. W ciągu tego czasu ministrostwo Beckowie będą gośćmi rządu estońskiego i zamieszkają w oddanych do ich dyspozycji apartamentach w pałacu rządowym.

W drodze powrotnej ministrostwo Beckowie zatrzymają się na zaproszenie rządu łotewskiego przez jeden dzień w Rydze.

* * *

W sobotę w godzinach popołudniowych przybył do Gdyni motorówką z Orłowa Morskiego, bawiący tam na wywczasach Minister Spraw Zagranicznych Józef Beck. Min. Beck zwiedził port gdyński, poczem odwiedził yacht-klub oficerski, którego jest honorowym członkiem, gdzie wpisał się do księgi pamiątkowej.

Wczoraj min. Beck opuścił Orłowo Morskie udając się do Warszawy, skąd odleci samolotem linij lotniczych „Lot" w towarzystwie małżonki do Tallina.

Pomoc lekarska dla robotników rolnych

Podsekretarz stanu w Min. Opieki Społ. dr. Eugenjusz Piestrzyński przyjął kolejno delegacje Naczelnej Organizacji Rolnictwa Zachodniej Polski oraz Wielkopolskiej Izby Lekarskiej.

Delegaci odbyli z p. wiceministrem konferencję w związku z mającemi się rozpocząć rokowaniami w sprawie zawarcia umowy między lekarzami a Naczelną organizacją o leczenie robotników rolnych.

Kanclerz Hitler w Monachjum na wakacjach

Kanclerz Hitler wyjechał do Monachjum. Wyjazd ten stanowi początek okresu wakacyjnego gabinetu Rzeszy. Okres ten, który formalnie nie będzie ogłoszony potrwa przypuszczalnie do „dnia partyjnego w Norymberdze", tj. do pierwszych dni września. Również i minister spraw zagr. Neurath rozpocznie w najbliższych dniach urlop, opuszczając Berlin.

24-piętrowy gmach, który nie ma schodów

W San Francisco ukończono budowę olbrzymiego drapacza nieba, który w ścisłem znaczeniu tego słowa jest domem bez schodów. Wszystkie 24 piętra drapacza obsługują wyłącznie windy, z których 200 przystaje na każdem piętrze, a 220 t. zw. ekspresowych biegnie bez zatrzymania się od parteru do najwyższego piętra. Aby zabezpieczyć mieszkańców przed skutkami ewentualnego pożaru, umieścili architekci tym razem zamiast zwykłych w Stanach drabin zewnętrznych część wind nie wewnątrz gmachu, lecz zzewnątrz, na fasadzie.

W kilku wierszach

W następstwie akcji scaleniowej biskupa **RZESZY** Müllera, daje się zauważyć coraz większy brak pastorów ewangelickich na probostwach. W Saksonjim na 1654 miejsca pozostaje nieobsadzonych 532. Niezadowolenie szerokich kół ewangelickich wzrasta.

Znana niemiecka artystka filmowa Senta Söneland popełniła w jednym z hoteli **BERLIŃSKICH** samobójstwo. Jako przyczynę samobójstwa podają przypuszczalny rozstrój nerwowy.

W związku z ograniczeniami w imporcie do **NIEMIEC** kauczuku z zagranicy i trudnościami, w jakich znalazły się znane zakłady opon samochodowych „Continental" akcje tego towarzystwa spadły w ostatnich dniach na giełdach niemieckich o 20 proc.

Legjoniści **WĘGIERSCY** zwrócili się do miast węgierskich, w których tworzyły się legjony, o nadesłanie ziemi do projektowanego „Kopca Piłsudskiego" w Krakowie.

W sobotę przybył do **ATEN** na awjonetce RWD5 p. marszałek Świtalski. Na lotnisku powitali przybywającego przedstawiciel rządu greckiego oraz charge d'affaires R. P. w Atenach p. Wierski.

Na obszarze **KŁAJPEDY** odbywają się masowe zgromadzenia, na których Litwini domagają się bezapelacyjnego zwolnienia urzędników i nauczycieli, którzy nie władają językiem litewskim.

Podczas rozruchów w **MINNEAPOLIS** (St. Zjedn.), jedna osoba została zabita, a 68 było ciężko rannych. Gubernator zapowiedział, iż w razie powtórzenia się zajść, ogłosi stan wojenny.

Sport i Kultura Fizyczna

Nr. 20. Nasz tygodniowy Dodatek Sportowy Rok V

Wyniki wszechpolskich regat

o mistrzostwo Polski

W ub. sobotę i niedzielę odbyły się w Bydgoszczy na torze regatowym w Brdyujściu Wszechpolskie regaty o mistrzostwo Polski. Wyniki z pierwszego dnia regat przedstawiają się następująco:

Czwórki półwyścigowe pań: 1) Wojskowy Klub Sportowy (Grodno) 5:05,4; 2) Warszawski Klub Wioślarek 5:13.

Czwórki półwyścigowe (wojskowe): 1) Bydgoskie Towarzystwo Wioślarskie, Sekcja Wojskowa 6:45,2; 2) Kolejowy Klub Wiośl., Sekcja Wojskowa (Bydgoszcz) 6:45,3; 3) Klub Wioślarski Toruń, (Sekcja Wojskowa) 6:52,2.

Czwórki 2-giej klasy: 1) Wojskowy Klub Sportowy (Grodno) 6:10,1; 2) Towarzystwo Wioślarskie w Włocławku 6:13,3; 3) Kaliskie Towarzystwo Wioślarskie 6:16; 4) Klub Wioślarski „Wisła" (Warszawa) 6:18,2; 5) Kolej. Kl. Wioślarski (Bydgoszcz) 6:27; 6) Kujawski Klub Wioślarski (Włocławek) cz. n.; 7) Pozn. Tow. Wioślarzy „Tryton" (Poznań) odpadł w przedb.; 8) Klub Wioślarski w Toruniu nie stawił się na start.

Czwórki wagi lekkiej: 1) Kaliskie Tow. Wioślarskie 6:27,3; 2) Tow. Wioślarskie w Włocławku 6:31,1; 3) Poznańskie Tow. Wiośl. „Tryton" nie staw. się na start.

Dwójki podwójne młodszych: 1) Warszawskie Towarzystwo Wioślarskie w. o. 6:47,4; 2) Akademicki Związek Sportowy (Warszawa) nie stawił się na start.

Czwórki wojskowe: 1) Wojskowy Klub Sportowy „Grodno" 6:15,2; 2) Bydgoskie Towarzystwo Wioślarskie 6:26.

Czwórki półwyścigowe: Bieg nie odbył się z powodu tylko jednego zgłoszenia.

Jedynki 2-giej klasy: 1) Warszawskie Towarzystwo Wioślarskie 7:12; 2) Akademicki Związek Sportowy (Warszawa) 7:22,4; 3) Akademicki Związek Sportowy (Kraków) 7:43; 4) Klub Wioślarski „Wisła" (Warszawa) nie startował.

Ósemki 2-giej klasy: 1) Klub Wioślarski „Wisła" (Warszawa) 5:39,1; 2) Klub Wioślarski „Gryf" (Bydgoszcz) 5:43; 3) Robotniczy Klub Sportowy „Prąd" (Warszawa) 5:48,4; 4) Kaliskie Towarzystwo Wioślarskie 5:51,1.

Drugi dzień wszechpolskich regat o mistrzostwo Polski zaszczycił swą obecnością Pan Wojewoda Poznański Roger Raczyński, jako reprezentant Pana Prezydenta Rzplitej. Pan Wojewoda przybył na tor w Brdyujściu w towarzystwie przedstawicieli miejscowych władz, z pp. starostą Stefanickim, gen. Thommee i Prezydentem Barciszewskim na czele.

Wyniki techniczne drugiego dnia zawodów przedstawiają się następująco:

Jedynki pań o mistrzostwo Polski: 1) Wojskowy Klub Sport. „Śmigły" Wilno, w czasie 5,10,2; 2) Warszawski Klub Wioślarek, 3) A. Z. S. Kraków.

Czwórki pań o mistrzostwo Polski: 1) Warszawskie Towarzystwo Wioślarek 4,41,6; 2) Bydgoski Klub Wioślarek; 3) Wojskowy Klub Wioślarski, Poznań.

Czwórki o mistrzostwo Polski: 1) B. T. W. Bydgoszcz, w czasie 6,02 (rekord toru); 2) Wojskowy Klub Sportowy Grodno.

Ósemki nowicjuszów: 1) Kaliskie Towarzystwo Wioślarskie 5,32; 2) AZS. Poznań; 3) K. W. Gryf Bydgoszcz.

Dwójki bez sternika o mistrzostwo Polski: 1) K. W. O4, 6,39; 2) Płockie Towarzystwo Wioślarskie.

Czwórki młodszych: 1) Towarzystwo Wioślarskie, Włocławek 6,12,8; 2) Kolejowy Klub Wioślarski KPW., Bydgoszcz; 3) B. T. W. Bydgoszcz.

Czwórki bez sternika o mistrzostwo Polski: 1) WTW. Warszawa 5,57,6 (rekord toru); 2) K. W. 04 Poznań; 3) BTW. Bydgoszcz.

Jedynki o mistrzostwo Polski: 1) AZS. Kraków (Vereg, mistrz Europy) 6,31; 2) WTW. Warszawa (dr. Tilgner).

Czwórki nowicjuszów: 1) Kolejowy Klub Wioślarski KPW. Bydgoszcz 6,11,8; 2) Wojskowy Klub Wioślarski Grodno; 3) Klub Wioślarski Toruń.

Dwójki ze sternikiem o mistrzostwo Polski: 1) Klub Wioślarski 04 Poznań 7,02,8; 2) WTW. Warszawa.

Jedynki nowicjuszów: 1) WTW. Warszawa 7,04,8; 2) AZS. Kraków.

Ósemki młodszych: 1) AZS Poznań 5,33,6, 2) Kaliskie Towarzystwo Wioślarskie; 3) K. W. Wisła Warszawa.

Dwójki podwójne o mistrzostwo Polski: 1) WTW. Warszawa 6,19,6; 2) AZS. Warszawa.

Jedynki młodszych: 1) WTW. Warszawa 7,01; 2) AZS. Warszawa.

Ósemki o mistrzostwo Polski i o nagrodę przechodnią Pana Prezydenta Rzplitej. W doskonałym czasie zwycięża BTW. ustanawiając nowy rekord toru 5,27,4. Na drugiem miejscu o trzy długości za BTW. przychodzi K. W. 04 Poznań.

W ogólnej punktacji 1-sze miejsce zajęło BTW. Bydgoszcz, mając 124 punkty; 2) WTW. Warszawa, 102 pkt.; 3) Kaliskie T. W., 69 pkt.; 4) Wojsk. Klub Sport. Grodno, 68 pkt.; 5) KW. 04 Poznań, 47 pkt.; 6) KW. Wisła Warszawa, 46 pkt.; 7) AZS. Poznań, 45 pkt.; 8) Kolejowy Klub Wioślarski KPW. Bydgoszcz, 27 pkt.; 9) Towarzystwo Wioślarskie Włocławek 36 pkt.; 10) KW. Gryf Bydgoszcz, 24 pkt.; 11) AZS. Kraków, 17 pkt.; 12) Robotniczy K. S. Prąd Warszawa, 8 pkt.; 13) Kujawski Klub Wioślarski, 4 pkt.; 14) KW. Tryton, Poznań, 4 pkt.; 15) AZS. Warszawa, 3 pkt.; 16) Klub Wioślarski Toruń, 3 pkt.; 17) TW. Płock, 1 pkt.

O puhar Davisa

Polska prowadzi w meczu z Belgją 2:1

W sobotę, w drugim dniu meczu tenisowego Polska—Belgja o puhar Davisa, dograny został najpierw mecz Lacroix — Tłoczyński. W meczu tym w piątek prowadził tenisista Polski 6:3 6:3, a trzeci set przy stanie 6:6 został przerwany z powodu ciemności.

W dogranym secie zwyciężył po zaciętej walce Tłoczyński w stosunku 12:10 Belg prowadził 7:6, a po wyrównaniu przez Tłoczyńskiego uzyskał ponowne prowadzenie 9:8. Od tego momentu jednak Tłoczyński uzyskuje zdecydowaną przewagę, wygrywa trzy gemy z rzędu i seta. Zwycięstwo to decyduje o wygranym meczu, po którym w spotkaniu z Belgją Polska prowadzi 2:0.

W grze podwójnej, jak było do przewidzenia, zwyciężyła para belgijska Borman — Lacroix, bijąc parę polską Hebda — Jerzy Stolarow w czterech setach, 6:2, 6:4, 4:6, 6:2.

Mimo porażki przyznać trzeba, że Polacy byli dla Belgów przeciwnikiem, którego zdołali pokonać po zaciętej dopiero walce.

Wobec powyższego po drugim dniu spotkania *prowadzi Polska w stosunku 2:1.*

W niedzielę na kortach WLTK. miało nastąpić dokończenie meczu tenisowego Polska — Belgja. Niestety deszcz przerwał spotkanie Tłoczyński — Nayert, a mecz Hebda — Lacroix nie odbył się wcale. Wobec tego dokończenie meczu Polska — Belgja odbędzie się w poniedziałek.

Mecz Tłoczyński — Nayert był swojego rodzaju niespodzianką. Naogół spodziewano się łatwego i szybkiego zwycięstwa Tłoczyńskiego, tymczasem Nayert grał o klasę lepiej, niż w meczu z Hebdą i dla Polaka był przeciwnikiem niemal równorzędnym. Pierwsze dwa sety wygrał Tłoczyński 6:4, 18:8. W trzecim secie przy stanie gry 7:6 dla Tłoczyńskiego mecz przerwano z powodu deszczu.

„Legja" bije Austrję 3:1

Warszawa, 23. 7. (PAT.) W niedzielę na stadjonie Wojsk Polskich w Warszawie odbył się mecz piłkarski pomiędzy stołeczną Legją a wiedeńską „Austrją", zakończony niespodziewanem lecz zasłużonem zwycięstwem Legji w stosunku 3:1 (1:0).

Bramki dla zwycięzców uzyskali Gburczyński, Grabiński i Martyna z karnego. Dla Austrji jedyną bramkę uzyskał Stroh

Legja grała bardzo dobrze. W pomocy wyróżnił się Szaler, w ataku Nawrot i rezerwowy Grabiński. W drużynie wiedeńskiej doskonały bramkarz Billich. Jego zastępca Nachtnik zawinił jedną bramkę. W obronie najlepszy Reith. Pomoc dobra. Atak kombinacyjny, ale za mało strzelał. Zawiódł Sindelar, natomiast Fiat był najlepszym graczem na boisku.

Sędziował raczej słabo Romanowski. Widzów ponad 4.000 mimo niepogody.

Gryf zadokumentował swą wyższość nad Sokołem

Zawody towarzyskie w piłkę nożną Gryf—Sokół zakończyły się 5:0

Mecz Gryfu z Sokołem zaciekawił nas bardzo. Po ostatniej przegranej Gryfu w Bydgoszczy w walce o mistrzostwo, bywalcy zawodów piłkarskich stawiali różne horoskopy, nawet i w Toruniu liczyli się z przegraną Gryfu. Pierwsze minuty gry nieszczególnie zapowiadały się dla drużyny miejscowej, jednak już po kwadransie, Gryf uzyskuje lekką przewagę, pomimo gry pod wiatr, która stopniowo coraz lepiej się uwidacznia i w drugiej połowie gra przeważnie toczy się na połowie boiska Sokoła. Częściowe wypady Sokoła rozbijają się o obronę, czerwono-niebieskich, bądź piłka staje się łupem bramkarza, który pomimo małej ilości otrzymanych piłek, jednak wykazał swą klasę reprezentacyjnego gracza.

Ostatnią wygraną 5:0, Gryf jeszcze raz zadokumentował swą wyższość nad pozostałemi drużynami Pomorza i że mistrzostwo, pomimo nieprzychylnego stanowiska niektórych członków Pom. O. Z. P. N., słusznie mu się należało.

Sokół wystąpił z jednym rezerwowym graczem, Gryf — z dwoma.

U gości bramkarz dobry, uchronił drużynę od większej porażki, obrona przy bramce słaba, w polu dobra, pomoc dobra, atak nie wykorzystał kilku przebojowych sytuacyj. U miejscowych bramkarz dobry, z obrony słaby lewy obrońca, pomoc za mało pracowała w ofensywie, przez co atak za wiele pracował, cofając się aż do obrony i za mało oddawał strzałów na bramkę, przeprowadzając za długie kombinacje podbramkowe. Technicznie drużyna miejscowych górowała nad przeciwnikiem, widać już częściowo sprężystą rękę trenera p. Gumowskiego. Zauważyć się dało u graczy Gryfu dobre pracowanie główkami i poprawę biegów. Bramki strzelili Jeziorski z powodu wybiegu bramkarza, drugą znów Jeziorski główką, Wierzelewski z podania główką Suchockiego, czwartą Suchocki główką na główkę obrońcy, który strzelił samobójczą i ostatnia najładniejsza Ziółkowski skośnie z lewej strony w sam róg bramki.

Rogów 7:3 dla Gryfu. Sędzia p. Konieczka.

Gryf II. — Jedność 4:3

Jako przedmecz rozegrane zostały zawody o mistrzostwo klasy B. Pom O. Z. P. N. Gra ob dwóch drużyn słaba.

Międzynarodowy turniej tenisowy w Sopotach

Jak już donosiliśmy odbywa się w Sopotach międzynardowy turniej tennisowy z udziałem szeregu rakiet polskich.

W ringu panów o mistrzostwo „niemieckiego Wschodu zostały osiągnięte następujące wyniki: Dr. Acker (Sopoty) — Nawratil (Warszawa) 6:1, 4:6, 7:5. Stalios (Ateny) — Dr. Brodkiewicz (Kraków) 6:0.6:4. Łaszkiewicz (Bydgoszcz) — Siagas (Ateny) 6:1, 6:3, Lund (Berlin) — Hazasiewicz (Warszawa) 6:2 6:3.

W drugiej rundzie Haanes (Oslo) — Staplender (Łódź) 6:1, 6:0. Smith (Oslo) — Boledrowski (Warszawa) 6:0; 6:1 Dr. Ferster (Katowice) — Wranka (Sopoty) 7:5, 6:2.

W ringu pań uzyskano następujące wyniki: Gajdówna (Katowice) Benziger (Sopoty) 6:1. 6:1 Schwarz (Królewiec) — Pająkówna (Gliwice) 6:3, 6:1. Dubieńska (Kraków) — Elzbig (Sopoty) 6:2, 6:1, Neumanówna (Warszawa) — Kaschner (Gdańsk) 7:5, 6:1.

Gra podwójna panów: Majewski—Popławski contra Sioda—Staplender 6:3, 6:4.

Chcesz się ładnie opalić? Olejek Negro „Antiba" opala na piękny bronz!

WYJAZDY DO JUGOSŁAWJI 4999

za indywidualnemi paszportami ulgowemi

Pociąg wycieczkowy do Jugosławji 16/8 - 13/9 1934.

Informacje, zapisy tylko ORBIS.

Bieg „Dokoła Ziemi Wielkopolskiej"

zgromadził 70 kolarzy na starcie

Poznań, 23. 7. (PAT). W niedzielę zakończył się w Poznaniu bieg kolarski dookoła Ziemi Wielkopolskiej, zorganizowany przez redakcję „Dziennika Poznańskiego" na dystansie 400 km. Start zgromadził 70 zawodników. Przybyło do mety 39. Pierwsze miejsce zajął Starzyński z warszawskiej Legji w czasie 14 godz. 21 min. 6 sek., drugie — Ignaczak (Prąd) 14,21,8 sek., trzecie — Moczulski (WTC) 14 godz., 2 min. 2,6 sek., czwarty — Wiencek (Łódź) 14 godz. 2 min. 42 sek.

Strzelcy gdyńscy w „Marszu Szlakiem Kadrówki"

Dnia 3 sierpnia drużyna Związku Strzeleckiego w Gdyni wyjeżdża na zawody ogólnopaństwowe do Krakowa i jako reprezentacyjna drużyna pomorska weźmie udział w „Marszu Szlakiem Kadrówki" w dniu 6 sierpnia na trasie Kraków—Kielce, wynoszącej 156 klm.

Drużyna ta osiągnęła dnia 15 b. m. ładny wynik w t. z. „Marszu do Morza" na trasie Chełmno—Grudziądz—Nowe, wynoszącej 57 klm. i jako jedna z najlepszych drużyn zakwalifikowaną została do „Marszu Szlakiem Kadrówki"..

W Gdyni odbędą się niebawem duże regaty jachtowe

Jak się dowiadujemy, Yacht Klub Polski przygotowuje duże regaty na zatoce, które odbędą się w pierwszych dniach sierpnia. Techniczne przygotowania do tej pięknej imprezy żeglarskiej, spoczywają w doświadczonych rękach *prez. J. Rummla.*

Regaty organizowane w czasie tradycyjnego marszu Kadrówki, mają być czemś w rodzaju rewji polskiej „kadrówki" yachtowej i urządzone będą w ten sposób, by były widoczne przypatrującej się z brzegów publiczności.

Walasiewiczówna trenuje

W ub. piątek Walasiewiczówna po raz pierwszy po przerwie, spowodowanej naciągnięciem mięśnia w nodze, wyszła na boisko i przeprowadziła lekki trening.

Trening poszedł gładko, Walasiewiczówna nie odczuwała bólu ani też żadnych trudności w bieganiu. Jest nadzieja, że dni najbliższe przyniosą dalszą poprawę i że Walasiewiczówna wyjedzie do Londynu na kobiece igrzyska światowe w pełni swojej formy i możliwości fizycznych.

Biuro linji Gdynia—Ameryka w Tel Awiwie

Jerozolima, 23. 7. (PAT). W Tel Awiwie odbyło się otwarcie biura palestyńsko-polskiego linji okrętowej polskiego transatlantyckiego towarzystwa okrętowego Gdynia — Ameryka. Przemówienie inauguracyjne wygłosił konsul polski w Tel Awiwie Łukasiewicz.

Snieg, przy 30 stopniach ciepła

Berlin, 23. 7. (PAT). W Berlinie w marchji wschodniej i na północy Śląska przeszła w nocy olbrzymia burza, połączona z ulewnym deszczem. Zaobserwowano przytem niezwykłe zjawisko natury. Mianowicie przy 30 stopniach ciepła spadł duży śnieg, który pokrył okoliczne pola. Wskutek jednak wysokiej temperatury w krótkim czasie stopniał.

Dzień w Toruniu

wtorek 24 lipca

Kalendarzyk rzym.-kat.
Poniedziałek Apolinarego b. m. — Wtorek Bł. Kingi

— **Nocny dyżur aptek:** Do dnia 19 b. m. rano dyżurują: w śródm.: apt. Centralna ul. Chełmińska 6.

Mokre: apt. „Pod Łabędziem" ul. Kościuszki 15 (od godz. 22-giej do rana).

Bydg. Przedm. apt. „Św. Anny" Mickiewicza 98 (od 22.30 do rana).

REPERTUAR KIN:

MARS — Maskarada miłości
LIRA — Hallo Londyn
ŚWIATOWID — „Zbrodniarz".
PALACE — Brat djabła, Rewja. „Jaśniej słońca".

Informator dla przyjezdnych w Toruniu

Polecamy restauracje i kawiarnie

Dwór Artusa, restauracja o najwykwintniejszej kuchni na Pomorzu. — Dancing.

Najlepsza okazja kupna:

Browar i Słodownia Kobylepole, filja Toruń, Czerwona Droga 35, tel. 312. Piwa, porter, limoniady, woda sodowa.

B. Hozakowski, ul. Mostowa 28, tel. 45 — Najlepsza i najtańsza **Herbata — Nasiona — Cebulki kwiatowe.**

Najstarszy i Pierwszy Polski Zakład Optyczny Franciszek Seidler, Toruń. Optyk i bandażysta. Obok poczty. Staromiejski Rynek 16 Telefon 574. Dostawca dla Kas Chorych, klinik ocznych i dla wojska.

RADJO-odbiorniki — akcesorja — warsztat reperacyjny — instalacje — ładownia akumulatorów, Goncerzewicz, Chełmińska 12.

Schwenkgrub — Radjo, ul. Łazienna 17. — Aparaty — części.

Z miasta

— **Komunalna Kasa Oszczędności miasta Torunia** komunikuje, że wydaje obligacje 6% Pożyczki Narodowej tym subskrybentom, którzy subskrybowaną sumę wpłacili do dnia 5 marca br. Przy podejmowaniu obligacyj uprasza się o przedkładanie pokwitowań na wpłaconą sumę."

— **Gość norweski w Toruniu.** W przejeździe przez Pomorze zatrzymał się w Toruniu, aby zwiedzić miasto, tłumacz poselstwa polskiego w Oslo, p. Henryk Lunde. Matka p. Lundego jest rodowitą Polką, to też gość norweski włada językiem polskim zupełnie poprawnie. Najwięcej interesowały go sprawy stosunków polsko - niemieckich.

— **Zapisy do Szkoły Pomorskiego** Towarzystwa **Szkoły Powszechnej** przyjmuje się codziennie od 12 do 13 w kancelarji szkoły, ul. Piastowska 2. Dzieci członków Rodziny Urzędniczej mają zniżkę. 4222

— **Pielgrzymka Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo do Wilna.** W sobotę dnia 1 września br. wyruszy rano o godzinie 4-tej ze stacji Toruń-Przedmieście pielgrzymka (pociągiem specjalnym) do Wilna, którą urządza Rada Cntralna Związku Stow. Pań Mił. św. Wincentego a Paulo Diecezji Chełmińskiej Udział brać mogą Panie Miłosierdzia z całej Diecezji Chełmińskiej wraz z najbliższą rodziną. Cena podróży z Toruń-Przedmieście do Wilna i zpowrotem III kl. — 23.— zł, II. kl. 34.— zł. Utrzymanie wraz z noclegiem w Wilnie wynosi w klasztorach 3.50 zł, za dobę. Zgłoszenia kierować należy do p. przewodniczącej Stowarzyszenia Pań Mił. św. Wincentego a Paulo w danej miejscowości, podając imię i nazwisko, wiek, stan rodzinny (ojciec, matka, córka, syn). P. Przewodniczące zaś podadzą do Rady Centralnej w Toruniu, plac św. Jana 4 najpóźniej do dnia 5 sierpnia br. listę uczestników. W Toruniu Panie zgłoszą się do pp. przewodniczących Stow. Pań Mił. swojej parafji. Panie; przewodniczące, prześlą do biura podróży „Orbis", Toruń, ul. Szereka 1 całą należność za bilet kolejowy najpóźniej do dnia 20 sierpnia br. Po wpłaceniu całkowitej sumy za bilet kolejowy do „Orbisu" Rada Centralna wyśle kartę uczestnictwa, na mocy której uczestnicy otrzymają ze stacyj dojazdowych do Torunia-Przedmieście i zpowrotem 70 poc. zniżki. Pociąg przybędzie do Wilna w sobotę 1 września po południu około godz. 19-tej. Wyjazd z Wilna we wtorek wieczorem.

KINO „LIRA"

PREMJERA!

Rewelacyjnego filmu sensacyjnego o podłożu niesamowitem i kryminalnem reżyserji znakomitego W FORDA, p. t.

HALLO LONDYN

Film, który trzyma widza w napięciu od pierwszej do ostatniej sceny. Życie mętów społecznych Londynu! Praca i praktyki słynnego Scotland-Yardu. Dawno nie było tak ciekawego filmu.

Doskonały N a d p r o g r a m!

Początek 5, 7 i 9. W niedzielę i święta 3, 5, 7 i 9

Pielgrzymka do Torunia przybędzie w środę około godz. 9-tej rano. Księży, pragnących brać udział w pielgrzymce uprasza się o zgłoszenie również najpóźniej do dnia 5 sierpnia br. do dyrektora Rady Centralnej ks. prałata Wysińskiego, Toruń, ul. Żeglarska nr. 16.

— **Kronika sportowa.** Zarząd W. K. S. „Gryf" Toruń, zawiadamia, iż w każdą środę o godz. 16-tej na stadjonie wojskowym w Toruniu (Bydgoskie Przedmieście), odbywają się treningi piłki nożnej dla junjorów pod kierownictwem znanego na gruncie toruńskim trenera p. Gomowskiego. Tamże przyjmuje się kandydatów na zawodników od lat 14—16, którzy po 2-letniej zaprawie, będą zasilali A-klasową drużynę W. K. S. „Gryf". We wtorki i czwartki od godziny 17-tej na boisku miejskiem (Szosa Chełmińska) przyjmuje się kandydatów do C-klasowej drużyny W. K. S. „Gryf".

Wieczory teatralne
„Kryzys i wiosna"

komedja muzyczna w 3 aktach Z. Geyera i P. Franka. — Wersja polska L. Schillera.

Nie! Stanowczo na to zgodzić się nie mogę, aby krawiec szył buty. Z pod igły jego wyjdzie tylko zniekształcona parodja, lub przenośnia zawarta w powiedzonku: „uszył mu buty".

Otóż warszawski zespół Teatru Ateneum „uszył buty" sobie, co gorsza i publiczności, wstawiając do szczupłego repertuaru objazdowego komedję muzyczną.

Ludzie, ludzie zastanówcie się na trzeźwo: jak można grać operetkę, nie mając w zespole ani jednego głosu! Dosłownie — ani jednego!! Czyż na gruncie warszawskim nie znalazł się człowiek, zdolny odwieść was od tego szaleństwa?! Właściwie na co liczycie? Przecież nie gracie dla głuchoniemych, którzy podziwiając waszą mistrzowską pantominę, zachowają grobowe milczenie o głosach...! Toruń jest dopiero piątym waszym przystankiem — co będzie na dalszych? Przez zdzieranie gardła na piosenkach zaniemówicie do reszty.

Pozostawcie w spokoju tę komedję muzyczną, lub lepiej oddajcie ją kolegom-fachowcom, którzy rozumieją się na rzemiośle. „Tercium non datur" — gdyż znęcając się tak straszliwie nad sztuką, sobą i publicznością, potracicie bez reszty nazwiska dobrze zapisane w dramacie.

I jeszcze jedno. Krótka prelekcja poety i publicysty, Jana Szczawieja, której autor sugestjonował publiczności szczytne cele zespołu — chybiła celu. Wyszło z niej to, co wyjść nie powinno i co nie jest prawdą: Ministerstwo W. R. i O. P. nie może brać odpowiedzialności za uszyte przez krawca buty.

Jan Szpak.

Dzień w Grudziądzu

— **Nocny dyżur aptek:** Od dnia 14—20 s. 34 r. dyżurują: apteka „Pod Koroną", ul. Wybickiego 39, tel. 137, i apteka „Pod Gwiazdą", ul. Chełmińska 26, tel. 399.

REPERTUAR KIN.

„APOLLO" — wyświetla wielki dramat salonowy p. t. **„Za pieniądze...".**

„GRYF" — Szampańska komedja, tryskająca humorem p. t. **„Noc szału".** W rol. gł. Jeanne Beitel i Lucjan Barox. Pozatem tygodnik Foxa i Kronika P. A. T.-a.

„ORZEŁ" — nieczynne.

Informator dla przyjezdnych w Grudziądzu

POLECAMY HOTELE, RESTAURACJE i KAWIARNIE:

„Królewski Dwór". Rynek 3/4 najwspanialszy hotel Pomorza, pierwszorzędna restauracja, kawiarnia i winiarnia.

„Hotel Centralny", Plac 23 Stycznia 12 — solidna restauracja garaż.

POLECAMY FIRMY:

Apteka pod „Lwem", ul. Pańska, poleca się Szanownej Publiczności.

„Łucznik" (Franciszek Lietz, Plac 23 Stycznia 21) poleca na dogodnych warunkach rowery maszyny do szycia, radjo-odbiorniki, patefony, kuchenne naczynia aluminjowe, wyżymacz

Z miasta

— **Braci Adamowiczów** podejmować będzie miasto Grudziądz dziś w poniedziałek, dnia 23 bm. Przybędą oni do nas samolotem z Gdyni i wylądują na lotnisku wojskowem o godz. 11,30. Pospieszmy wszyscy na lotnisko, aby powitać drogich gości. Program przyjęcia podaliśmy w jednym z poprzednich numerów.

— **Pp. prezesi** grudziądzkich Ogródków Działkowych i Osiedli dla Bezrobotnych zechcą przybyć na zebranie do Teatru Miejskiego dnia 24 bm. o godz. 20-tej celem ustalenia programu „Dnia Działkowca Pomorskiego".

— **Śmierć ofiary eksplozji.** Tego samego dnia, w piątek, kiedy wydarzyło się opisane przez nas w poprzednim numerze nieszczęście eksplozji i pożaru w zakładach fot. W. Gątkowskiego, zmarł nocą pomocnik fot. 21-letni Edmund Humski po okropnych męczarniach, zaopatrzony Sakramentami św. przez ks. wik. Tynieckiego i ks. prob. Van Bleriqua.

Pogrzeb tragicznie zmarłego młodzieńca odbędzie się we wtorek, dnia 24 bm. o godz. 15-ej z kostnicy Szpitala Miejskiego do cmentarza kat. w parku miejskim.

— **Choroby zakaźne.** W ub. tygodniu zgłoszono następujące wypadki zachorowania: dur brzuszny 1 wypadek, odra 1, gruźlica — 3 wyp. zachorowania i 3 zgony; dezynfekcyj dokonano 2.

— **Posiedzenie Zarządu Koła Właścicieli Nieruchomości** przy BBWR odbędzie się w poniedziałek, dn. 23 bm. o godz. 18 w Sekretarjacie BBWR przy Placu 23 Stycznia 17.

— **Dla uczczenia bohaterów.** Zarząd Miejski komunikuje, że z okazji obchodu setnej rocznicy Powstania Listopadowego przystąpiono do budowy pomników pod Grochowem, Ostrołęką i na Woli. W tym celu utworzono specjalny Komitet, który zajmuje się zbiórką funduszów na budowę. Zarząd Miejski apeluje więc do społeczeństwa m. Grudziądza, by przez składanie ofiar przyczyniło się do trwałego uczczenia bojowników o wolność Polski. Ofiary można składać na konto nr. 36.309 w K. K. O. m. Grudziądza.

— **„Warszawjanka"** przybierze świeże szaty; dlatego od 23—27 bm. z powodu remontu będzie przejściowo zamknięta.

— **Kurs statków na Wiśle.** Dn. 20 bm. mijały Grudziądz nast. statki „Vistuli": w drodze do Tczewa „Hetman", „Belgja" i „Krakus", oraz w drodze do Warszawy „Mickiewicz", „Jagiełło" i „Goniec", zabierając z Grudziądza przeszło 200 pasażerów i 35 ton ładunku. Żegluga z powodu wysokiego wodostanu normalna i regularna.

— **Jarmark w dniu 20 bm.** przedstawiał się następująco: na targowisko spędzono, wałachów 120 sztuk, klaczy 170, krów 60, jałowników 1, i kóz 5.

— **Nowy ziemianin.** Hr. Łoś, por. 18 pułk. ul., objął z dniem 1 lipca rb. majątek ziemski swej małżonki Ludwiki z Ślaskich, Wybcz w powiecie chełmińskim, który przez poprzednie 18 lat dzierżawił Antoni Kulwicki, właściciel Domu Spedycyjnego w Toruniu.

— **Najpiękniejszy ogród dancingowy,** to cienisty o starym drzewostanie, nowocześnie przebudowany i stylowo urządzony ogród przy hotelu „Pod Złotym Lwem" przy ul. 3-go Maja nr. 30. Dancingi wieczorowe we wtorki, czwartki i soboty, a w niedzielę od południa.

— **„Dzień Katolicki"** został wyznaczony na 15 sierpnia rb. przez tut. Akcję Katolicką. Wszelkie organizacje miejscowe, stojące na gruncie katolickim zechcą zgłosić swój udział w kancelarji parafjalnej św. Mikołaja podając 1. dokładną nazwę organizacji, 2. nazwisko i adres prezesa, 3. liczbę członków, biorących udział w manifestacji, 4. czy organizacja wystąpi z sztandarem?

— **Za ciężki uraz cielesny.** Szanujmy cudze zdrowie i życie! Taką zasadę przypomniał Sąd Okręgowy dn. 20 bm., skazując Ignacego Kuchczyńskiego z Lubiewa pow. Tuchola za ciężki uraz ciała pobitych i pokaleczonych przez siebie Alfonsa Gilka i Teofila Karnowskiego, na karę 1 roku więzienia bez zawieszenia.

— **Udaremnianie egzekucji.** Miejscowy Sąd Grodzki skazał w lutym rb. Ludwika Knulla, zamieszkałego w Starych Marzach pow. Świecie, za to, że w marcu 32 r. usunął z pod zajęcia krowę w celu udaremnienia egzekucji, sprzedając ją drugie osobie, na karę 1 mies. aresztu z zawieszeniem. Knull wniósł apelację, a miejscowy Sąd Okręgowy dn. 20 bm. zatwierdził wyrok pierwszej instancji.

— **Złodzieje na plaży.** Gertrudzie Skowrońskiej (z ul. Kościuszki 38) skradł nieznany sprawca z plaży walizkę z przyborami toaletowemi, wart. 55 zł., a żonie p. Ignacego Nowaka (z ul. Lipowej 72) również z plaży, torebkę ręczną z 5 zł. gotówki i innemi rzeczami, ogólnej wart. 25 zł.

— **Też „kljjentki".** Ze składu Bronisława Talkowskiego (ul. 3-go Maja 38) zabrano „ubranie, wart. 50 zł. Wszczęte dochodzenie doprowadziło do ujęcia sprawców kradzieży, dwóch kobiet, które poprzednio były w sklepie, wyszukując towar.

Dzień w Bydgoszczy

— **Dyżur nocny aptek** od dnia 23—30 bm. pełnią: Apteka przy Bielawach, Apteka pod Łabędziem i Apteka Staromiejska.

REPERTUAR KIN:

ADRIA: „Noce portowe".
KRISTAL: „Bunt w Szanghaju".
APOLLO: „Arystokracja Podziemi".
MARYSIEŃKA: „Dziś żyjemy".
REWJA: „Zdradzieckie światła" i „Miłostki wiedeńskie".
BAŁTYK: „Znak żaby", „Cyrk Wolfsona" i „Fanfary miłości".

— **Baczność Rezerwiści Kapuściska i Brdyujście.** Celem zorganizowania rezerwistów w Kapuściskach i Brdyujściu odbędzie się dnia 29 bm. o godz. 16 w lokalu p. Kadowa w Brdyujściu zebranie organizacyjne.

Z miasta

— **Cechy, Związki i Towarzystwa.** Zgłaszajcie swój udział na popularne wycieczki organizowane przez Polskie Biuro Podróży „Orbis". Dla większych grup przydzielamy do dyspozycji wagony. Na życzenie urządzamy specjalne wycieczki. Informacje, projekty i kosztorysy bezpłatnie. A zatem: Przez „Orbis" w świat, tanio, wygodnie bez ambarasu. Telefon 667, Bydgoszcz, w Be-De-Te.

— **Do Berlina** pociąg popularny w dniach 12 do 16 sierpnia. Szczegóły będą podane dodatkowo po opracowaniu. Wycieczkę organizuje „Orbis".

— **Pierwsze posiedzenie Komitetu Niesienia pomocy dla powodzian.** Pan starosta Stefanicki w porozumieniu z p. prezydentem miasta Barciszewskim zwołuje na dzień 23 bm. o godzinie 17 pierwsze posiedzenie organizacyjne Komitetu niesienia pomocy dla powodzian na miasto i powiat Bydgoszcz. Zebranie odbędzie się w sałce Sejmiku.

— **Związek Niższych Pracowników Poczt, Telegr. i Telefonów** urządza dnia 5 sierpnia br. wycieczkę parostatkiem do Ciechocinka. Bilety w cenie 2,50 dla dorosłych i 1 zł. dla dzieci nabyć można w składzie papieru przy ul. Pomorskiej, róg Dworcowej.

II. Drużyna Harcerek Bydgoskich przebywająca na kolonji letniej w Chochołowie pow. Nowy Targ nadesłała telegraficzną wiadomość następującej treści: „Wszystkie zdrowe wesołe i syte. Zasyłają Czuwaj! Opiekunka Michalska.

— **Cechy, Związki i Towarzystwa.** Zgłaszajcie swój udział na popularne wycieczki organizowane przez Polskie Biuro Podróży „Orbis". Dla większych grup przydzielamy do dyspozycji wagony. Na życzenie urządzamy specjalne wycieczki. Informacje, projekty i kosztorysy bezpłatnie. A zatem: Przez „Orbis" w świat, tanio, wygodnie bez ambarasu. Telefon 667, Bydgoszcz, w Be-De-Te.

— **W barakach wciąż się biją.** Wczoraj w barakach dla bezdomnych przy ul. Dwernickiego doszło do ostrej bójki pomiędzy Edmundem Pstrągowskim i Ludwikiem Kałdanem. W wyniku bójki Kałdan odniósł bardzo ciężkie obrażenia i musiano odwieźć go do szpitala.

— **Pani Kukułka znowu pokrzywdzona.** P. Marjannie Kukułkowej, którą pokrzywdził rzekomy inspektor skarbowy na dolarówce, doniosła policji, że sublokator skradł jej bieliznę wartości 40 zł.

Informator dla przyjeżdżających do Bydgoszczy

Odjazd pociąg. z Bydgoszczy

Toruń—Warszawa 2.37, 6.50, 8.05, 9.57, **12.54**, 13.55, 15.30, 15.58, **18.01**, 19.58, **21.35** (tranzytowy), 23.16.

Tczew—Gdańsk—Gdynia 0.40, 3.10, 3.56, 5.50, **7.35**, 12.06, 12.13, **12.59**, 13.13, 15.36, 17.17, **20.03**, 20.10

Kościerzyna—Gdynia 8.13, 15.45.

Rynkowo 16.10, 20.25 (w niedzielę i święta od 20. V. — 2. IX.).

Nakło—Piła 0.01, 6.15, **10.35**, 14.45, 19.46.

Unisław—Brodnica 4.55, 8.11, 13.45, 16.10, 21.50

Inowrocław—Poznań 2.35, 3.50, 6.20, 11.45, 13.40, 16.28, 18.10, 20.40, **22.25**, 23.15.

Wągrówiec—Poznań 5.00, 10.32, 13.26, 18.54

Inowrocław—Karsznice—Herby Nowe 13.40, 23.15.

Restauracje i Kawiarnie:

Restauracja i Cukiernia Berendt. Wyborowa kuchnia, wyśmienite ciastka.

Święto chorych i ubogich w Toruniu

19 bm., t. j. w dniu poświęconym świętemu Wincentemu a Paulo, parafje przy kościele Najśw. M. P. i Chrystusa Króla w Toruniu obchodziły uroczystość święta chorych i ubogich.

O godz. 7 rano w KOŚCIELE CHRYSTUSA KRÓLA odprawiono mszę św., na którą zwieziono samochodami i wozami ponad 100 chorych z całej parafji mokrzańskiej. Przybyli również wszyscy ubodzy tej parafji. Okolicznościowe kazanie wygłosił „proboszcz ubogich" ks. Golomski.

Po nabożeństwie panie z Stowarzyszenia św. Wincentego a Paulo ugościły przed kościołem wszystkich chorych i ubogich skromnem śniadaniem, poczem odwieziono chorych do domu.

W KOŚCIELE NAJŚW. M. P. o godz. 8,30 ks. prob. dr. Jank odprawił uroczystą mszę św., podczas której członkinie Stow. św. Wincentego a Paulo wraz z ubogimi przystąpiły do komunji św. Po uroczystości kościelnej ubodzy parafji wzięli udział w wspólnem śniadaniu, składającego się z kawy i placka. Wydano ogółem 200 porcyj. Podczas śniadania przemówiła do ubogich krótko p. d-rowa Trzaskowa. O nastroju i zadowoleniu wśród ubogich świadczy to, że goście z wdzięcznością opuszczali dziedziniec kościoła.

Pamiętano też o staruszkach i chorych, którzy na uroczystość osobiście przybyć nie mogli. Tych panie ze Stowarzyszenia osobiście odwiedziły i przeznaczone dla nich porcje im wręczyły.

Na cel powyższy, poza ofiarami członków, Stowarzyszenia, które w myśl statutu organizacji się nie ogłasza, złożyli dary w naturze: f-a Arczewski 1 funt kawy, 1 p. cykorji; f-ma Jakubowski 1 funt kawy; f-a Łużyński 1 bl. ciast.; f-a Ławicki 1 bl. placka; f-a Latzke 1 bl. placka; mlecz. Górski 10 l. mleka. Wymienionoym ofiarodawcom oraz Tow. Przem. Handlowemu za bezinteresowne wypożyczenie porcelany, Stow. Pań Mił. św. Wincentego a Paulo przy par. N. Marji P. w Toruniu w imieniu ubogich składa serdeczne „Bóg zapłać".

Podgórz

— Z życia Towarzystwa Właścicieli Nieruchomości. W lokalu p. Wilemskiego odbyło się dnia 18 bm. o godz. 20-tej zebranie miesięczne właścicieli nieruchomości. Przewodniczył prezes p. radca Szymański, protokół prowadził sekretarz p. Weber. Po odczytaniu protokółu i podaniu do wiadomości porządku obrad, przyjęto do zrzeszenia 12 nowych członków. Najżywsza dyskusja wywiązała się przy odczytywaniu nowego statutu Zrzeszenia oraz około sprawy parcelacji łąk miejskich właścicielom okolicznych gruntów nadwiślańskich. W dyskusji nad temi sprawami zabierali głos pp. radca Schulz, Dzięciołowski, Chodkiewicz, Weber i inni, poczem postanowiono zwrócić się z wnioskiem do Zarządu miejskiego o złagodzenie postanowień, dotyczących przepędu bydła przez ulice miasta na pastwiska nadwiślańskie. Statut przyjęło zebranie do wiadomości i zatwierdziło go bez zmian w całości. Warto nadmienić, że w myśl § 3 statutu obowiązkiem każdego członka Zrzeszenia jest współdziałanie z władzami miejskiemi w dążeniu do rozmnożenia dobra zbiorowego miasta i jego mieszkańców w dziedzinie kulturalnej, wychowawczej, społecznej i materjalnej. O godz. 22 zebranie zakończono. D. S.

Chełmno

— Zebranie Powst. i Wojaków O. K. VIII. W gmachu P. W. i W. F. w Chełmnie odbyło się zebranie miesięczne placówki Związku Powstańców i Wojaków O. K. VIII przy licznym udziale członków.

Po zagajeniu zebrania przez prezesa druha Matuszaka, oddano hołd pamięci Min. Pierackiego. Następnie omówił potrzebę współpracy ze Związkiem Strzeleckim i Zw. Rezerwistów, poruszając również sprawę zaprawy strzeleckiej. Placówka chociaż dopiero nowoutworzona, zdobyła w zespole strzeleckim na Święcie PW. i WF. w Chełmnie w dniu 10. 6. 1934 r. drugą nagrodę w strzelaniu z broni małokalibrowej.

Po dyskusji na powyższe tematy, prezes podziękował druhom za liczne przybycie, dając wyraz zadowoleniu, że coraz więcej obywateli wszystkich zawodów zgłasza swe przystąpienie do Związku.

— Kurs działaczy samorządowych. Z ramienia prezydjum rady powiatowej BBWR. odbył się w ubiegłą niedzielę w domu PW. jednodniowy kurs działaczy samorządowych w Chełmnie przy udziale około 150 osób z powiatu chełmińskiego, stanowiącego obszar 10 przyszłych gmin zbiorowych.

Po zagajeniu kursu przez prezesa rady powiatowej p. dr. Michalskiego, przemówił p. prof. Sobczak, na temat ogólnej polityki Rządu. Wzkolei na temat ustroju gromady i gminy zbiorowej przemówił inspektor samorządowy p. Makowski, a na temat znaczenia i podziału prac w gromadzie i gminie zbiorowej p. major Rudnicki. Dalej znaczenie gromad i gmin zbiorowych omówił p. wójt Krauze, wreszcie o racjonalnej gospodarce w gromadach i gminach zbiorowych p. sołtys Bajek i Kiełpia. Nad wygłoszonemi referatami i poruszonemi w nich zagadnieniami wywiązała się ożywiona dyskusja, podczas której udzielali wyjaśnień pp. inspektor Makowski i dr. Michalski.

— Śmierć drogerzysty w nurtach Wisły. W tych dniach wydarzył się na Wiśle pod Chełmnem tragiczny wypadek utonięcia drogerzysty Jana Jagodzińskiego.

Nieszczęśliwy udał się w towarzystwie pewnej młodej niewiasty na wycieczkę kajakiem po rzece. Mała łódka wywróciła się, a Jagodziński nie umiejąc pływać, poszedł na dno, towarzyszkę jego zdołał wyratować p. Kamiński, któremu za ten czyn należy się uznanie.

Zwłok nieszczęśliwego dotychczas nie odnaleziono.

Strajk pracowników toruńskiego zakładu czyszczenia miasta zlikwidowany

Strajk pracowników zakładu czyszczenia miasta w Toruniu, który wybuchł w piątek, 20 bm. rano — o czem pisaliśmy obszernie w ostatnim numerze naszego pisma — został wczoraj popołudniu zlikwidowany.

Na konferencji, która odbyła się wczoraj w Inspektoracie Pracy, pod przewodnictwem p. insp. Humięckiego, prezydent miasta p. Bolt i p. radca Kirstein, jako przedstawiciele Zarządu Miasta, przyjęli warunki przedłożone przez pp. Tokarskiego, sekretarza wojewódzkiego Związku Związków Zawodowych i Cicherskiego, sekretarza obwodowego ZZZ., reprezentujących strajkujących pracowników zakładu czyszczenia miasta.

Na mocy zawartej umowy Magistrat wypłaci robotnikom dziś jedną tygodniówkę, w czwartek drugą, a 2-go sierpnia pozostałe zaległości. **Pracownicy — zgodnie z powyższem — podjęli pracę dzisiaj rano.**

Na marginesie strajku musimy zaznaczyć że miał on charakter wyłącznie zatargu ekonomicznego a nie demonstracji politycznej jak sprawę usiłowało przedstawić miejscowe „Słowo Pomorskie", któremu nie spodobało się, że za krzywdą pracowników zakładu czyszczenia miasta ujął się prorządowy Związek Związków Zawodowych.

* * *

Należy zaznaczyć, że w czasie strajku, który jak już donosiliśmy miał charakter strajku głodowego, zasłabły dwie pracownice i jeden robotnik. Jedną z robotnic odstawiono do szpitala miejskiego.

Nowe kadry przyszłych wilków morskich

48 kandydatów przyjętych do Szkoły Podch. Mar. Woj. w Toruniu

(wb) W dniach od 2 do 22 lipca odbywały się w Toruniu, w Szkole Podchorążych Marynarki Wojennej egzaminy wstępne o charakterze konkursowym, pod przewodnictwem komendanta Szkoły, p. Komandora Morgensterna. W wyniku przeprowadzonych egzaminów zostało przyjętych 48 kandydatów z różnych dzielnic Polski.

Ciekawie przedstawiają się dane, dotyczące pochodzenia przyszłych oficerów naszej marynarki wojennej. I tak: z wojew. warszawskiego — 16 kandydatów, łódzkiego — 6, poznańskiego — 6, pomorskiego — 6, z innych województw — 2-ch do 3-ch oraz z Mandżurji (!) — 2. Ci ostatni przybyli z Charbina, jako absolwenci tamtejszego polskiego gimnazjum.

Na marginesie tych danych, trzeba podkreślić fakt stosunkowo nielicznego obesłania Szkoły przez społeczeństwo pomorskie, mimo że S. P. M. W. znajduje się przecież w stolicy Pomorza. Należy z tego wyciągnąć na przyszłość odpowiednie wnioski i drogą propagandy zachęcać młodzież pomorską do wstępowania do Szkoły, która do pewnego stopnia spełnia rolę nie tylko zakładu naukowo-wojskowego, ale również uosobia w sobie nasze ideały morskie, wpajając w wychowanków głębokie przywiązanie i umiłowanie morza.

Nowo-przyjęci kandydaci wyjeżdżają na kilkutygodniowe ćwiczenia wojskowe do Gdyni, poczem jeszcze w tym sezonie odbędą ciekawą podróż po Bałtyku zawijając do kilku portów północnych. Tak więc poza wszechstronnem wykształceniu ogólnem (trzy — cztery języki) i fachowem, kandydaci odbywają już na wstępie niezmiernie kształcące podróże na koszt Państwa.

Miło nam jest przy tej sposobności zaznaczyć, że na 4-ch absolwentów gimnazjum im. Kopernika w Toruniu — trzech złożyło egzamin i zostało przyjętych, jeden zaś tylko sam w międzyczasie zrezygnował. Jest to niewątpliwie dowodem, świadczącym o wysokim poziomie naszego gimnazjum.

Oszust w roli wojażera

W samym Toruniu nabrał 20 osób

Od kilku miesięcy grasuje po większych miastach Pomorza pewien osobnik, który podając się za niejakiego Włodzimierza Zaborskiego, przedstawiciela firmy „Ekonomia" z Krakowa, robi bezprawnie zamówienia na gazowe żelazka do prasowania, któremi ta firma handluje i naturalnie poibera przytem odpowiednie zaliczki, — poczem znika.

Dotychczas zdołano stwerdzić, że w samym Toruniu Zaborski dokonał ponad 20 „tranzakcyj" tego rodzaju. Nie jest wykluczone, że liczba poszkodowanych przez oszusta jest znacznie większa. Wykażą to dalsze dochodzenia. W związku z powyższem władze śledcze wzywają wszystkie osoby, które zostały przez Zaborskiego poszkodowane, by zgłosiły się do Wydziału Śledczego przy Głównym Komisarjacie P. P. w Toruniu, lub do najbliższego posterunku P. P.

W Barcinie powstało Koło Zw. Rezerwistów

Dnia 14 bm. odbyło się w świetlicy Związku Strzeleckiego w *Barcinie zebranie organizacyjne Związku Rezerwistów.* Na zew organizatora burmistrza p. Piotrowskiego zebrała się liczna rzesza rezerwistów. Po załatwieniu formalności wstępnych odczytał przewodniczący statut Zw. Rezerwistów, poczem przystąpiono do zapisywania członków. *Zgłosiło się 38 osób.* W skład zarządu weszli: *prezes p. Orchowski Kazimierz, wiceprezes — p. Zülsdorff Stanisław, sekretarz — p. Wichrowski Bronisław, skarbnik — p. Cieśliński Wojciech, referent samopomocy p. Fritsche Włodzimierz, referent wychowania obywatelskiego* nie został wybrany z powodu nieobecności miejscowego nauczycielstwa z pośród którego ma nastąpić wybór. Wybór referenta wych. obyw. jak i komendanta pozostawiono Zarządowi do wykonania.

Do komisji rewizyjnej wybrano pp. *Jurka Marjana, Zboińskiego Adama, Dylewicza Zdzisława, Reinke Feliksa, Zaradę Wincentego.* Na przewodniczącego komisja wybrała z pośród siebie p. *Jurka Marjana.*

Po ukonstytuowaniu się zarządu, przewodniczący oddał dalsze przewodnictwo w ręce p. *Orchowskiego.*

Zebrania plenarne odbywać się będą co pierwszą sobotę po pierwszym każdego miesiąca, o godz. 20-tej w świetlicy Zw. Strzeleckiego.

Usunąć z Wisły w Grudziądzu resztki filarów drugiego mostu!

W czasie wojny światowej postawiono u wylotu ulicy 3 Maja w Grudziądzu pomocniczy most, który znacznie ułatwiał komunikację między grudziądzką a świecką stroną Wisły. Fachowcy orzekli, że most może grozić zawaleniem się podczas powodzi lub spływania kry. Most usunięto, a wielka szkoda, gdyż bardzo przydałby się Grudziądzowi, odciążając odleglejszy most kolejowy.

Ale na to już nic się nie poradzi, chodzi o drugą sprawę. Dotychczas nie wydobyto z Wisły w całości filarów mostowych, które sterczą pod wodą, przedstawiając wielkie niebezpieczeństwo dla żeglugi. W ub. roku np. najechał statek „Witeź" na resztki filarów, przyczem uległ znacznym uszkodzeniom i byłby zatonął, gdyby nie przytomność umysłu kapitana statku, który czemprędzej skierował tonący statek całą siłą pary na pobliską mieliznę. Pozatem łodzie, barki i berlinki ulegały niejednokrotnie uszkodzeniom, rzucone prądem na podwodne przeszkody, jakie stanowią resztki filarów.

Jasne więc jest, że dla bezpieczeństwa, w interesie żeglugi rzecznej, leży wydobycie wreszcie wszystkich resztek i pozostałości po zlikwidowanym moście. Inaczej nieszczęście „nie śpi", zwłaszcza podczas mgły i nocą, kiedy o ratunek trudniej. Któż bowiem w razie zatonięcia ludzi lub statków, będzie ponosił odpowiedzialność!? W interesie dobra ogólnego poruszamy tę sprawę, póki można jeszcze zapobiedz nieszczęściom

Nadużycia na szkodę C. W. Kaw. w Grudziądzu

Dnia 19 bm. stanął przed miejscowym Sądem Okręgowym Stanisław Mrówczyński z Grudziądza (ul. Koszarowa 19) urzędnik wojskowy, oskarżony o działalność na szkodę materjalną Cent. Wysz. Kaw. w Grudziądzu. Po udowodnieniu oskarżonemu winy skazano go karę aresztu przez 6 mies. oraz na karę więzienia przez 6 mies., łącznie na 8 mies. więzienia. Na zasadzie art. 61 K. K. Sąd zawiesił wykonanie kary na lat 3 pod warunkiem zwrotu kwoty 602,50 zł. C. W. K. w Grudziądzu, do końca roku 1935 r.

Świecie

Walne zebranie Policyjnego Klubu Sportowego „Polgryf". W tych dniach odbyło się doroczne walne zebranie tut. Policyjnego Klubu Sportowego „Polgryf". Sprawozdanie z całorocznej działalności Klubu stwierdza, że była ona żywotną, o czem świadczą wyniki, osiągnięte w rozmaitych zawodach tak policyjnych, jak i innych. Ponadto należy podkreślić, iż Klub wyasygnował z swych zasobów kasowych poważne kwoty na dożywianie dzieci bezrobotnych oraz na gwiazdkę dla dzieci policjantów. Słowem, działalność Klubu pod każdym względem była owocna.

Do nowego zarządu weszli pp.: st. przod. Józef Dutkowski, który został wybrany prezesem na szósty rok zrzędu, Jan Madany — zastępca prezesa, Tadeusz Malinowski — sekretarz, Michał Bieniek — zast. Ludwik Kurczalski — skarbnik, Jan Grzenkowicz — zastępca, Sztukowski, Gaca i Kowalski — komisja rewizyjna, Zygmunt Kędzierski — gospodarz, Romuald Lubiak — zastępca, Sokołowski, Siwek i Jasiński — sąd honorowy.

— Związek Cechów Fryzjerskich na Pomorzu w przededniu dorocznego walnego zjazdu i konkursu czesania pań o mistrzostwo Pomorza. Tegoroczny konkurs czesania pań o mistrzostwo Pomorza, urządzony przez Związek Cechów Fryzjerskich w połączeniu z dorocznym walnym zjazdem delegatów Cechów, odbędzie się w Świeciu nad Wisłą, w niedzielę 22 i poniedziałek 23 bm., w ogrodzie i salach p. Władysława Chełstowskiego.

Na zakończenie konkursu, który odbędzie się w niedzielę 22. nastąpi bal reprezentacyjny, pod nazwą „Trzecia wielka impreza fryzjerska Pomorza" nad którym protektorat objął starosta powiatowy p. Stanisław Krawczyk. Zjazd delegatów Związku Cechów odbędzie się dopiero w poniedziałek 23 bm.

Rolę gospodarzy imprezy i zjazdu przyjął na siebie miejscowy Cech Fryzjerski, z pp. Janiakiem, Ławickim, Krzyżanowskim i Krużyńskim jako zarządcem na czele.

— Uroczystość rocznicy grunwaldzkiej wśród weteranów powstań narodowych. W dn. 15 bm. w rocznicę Bitwy Grunwaldzkiej, miejscowe Koło Zw. Wet. Powst. Nar. z r. 1914—1919 odbyło uroczyste posiedzenie z udziałem przeszło 80 członków. Na zebranie przybył specjalnie z Wiąga weteran z r. 1863, p. Januszewski, powitany z należnemi sobie honorami przez zarząd Koła z prezesem, p. Borysjakiem na czele. Po uroczystem zagajeniu i powitaniu gości orkiestra odegrała Gaude Mater Polonja poczem odbył się blisko godzinny odczyt referenta org. i ośw. Koła p. Antonjego Wierzbickiego z Półka o bitwie pod Grunwaldem. Następnie odbyło się uroczyste wręczenie dyplomów zweryfikowanym członkom, którego dokonał weteran z 63 r. p. Januszewski.

— Kurs działaczy samorządowych BBWR. W sali p. Chełstowskiego odbył się jednodniowy kurs działaczy samorządowych BBWR., którzy w liczbie 120 przybyli z terenu całego powiatu świeckiego. Po zagajeniu, prezes Rady Powiatowej p. starosta w st. spocz. Kowalski wygłosił pierwszy referat na temat. „Ustrój gromady i jej zadania wedle nowej ustawy samorządowej". Na temat ustroju gminy i jej zadań oraz budżetu gminy mówił p. inż. Markowski. Trzeci z rzędu referat, o nadzorze państwowym nad gminą, wygłosił p. notarjusz Buczkowski. Ostatni prelegent przedstawił również w dłuższem przemówieniu, położenie polityczne wewnętrzne i zewnętrzne kraju.

Co słychać w Pelplinie?

— Zarząd Obwodowy BBWR przy pracy. W dniu 18 bm. odbyło się zebranie Zarządu Obwodowego BBWR w lokalu p. Pruszaka, na którem omawiano głównie kwestję pracy dla bezrobotnych, zrzeszonych w Związku. Pozatem na porządku obrad znalazło się wiele spraw bieżących, dotyczących kół Obwodu pelplińskiego. Obwód BBWR Pelplin wykazuje wielką ruchliwość na całym swym terenie, mimo okresu wakacyjnego. Jest to solą w oku dla tutejszego gniazda endeckiego.

— Z zebrania Zw. Strzeleckiego. W ubiegły wtorek odbyło się w tutejszej szkole miesięczne zebranie Związku Strzeleckiego pod przewodnictwem prezesa p. Raczkowskiego. Przemówienia o ideologji Związku Strzeleckiego i technice ćwiczeń wygłosili kolejno pp. prezes Raczkowski, komendant Szałkowski i Zagrodnik. Ten ostatni wyjaśnił członkom poszczególne punkty prawa strzeleckiego. Obecnych na zebraniu było około 60 członków Strzelca oraz kilkunastu kandydatów na nowych członków.

Słonecznie i ciepło

Przewidywany przebieg pogody w dn. 23. 7. br.

W dalszym ciągu pogoda słoneczna i bardzo ciepła, przy dalszej silnej skłonności do burz. Słabe wiatry miejscowe.

Sprawa „weksli nakielskich" przed sądem

Tajemnice firmy Löhnert i banku Stadthagena w Bydgoszczy

Ub. soboty o godz. 8 rano *rozpoczął się w Bydgoszczy przed Sądem Okręgowym sensacyjny proces przeciwko kierownikom banku Stadthagen i firmy Löhnert, oskarżonym o oszukańcze manipulacje.* O sprawie tej pisaliśmy już przed rozprawą dość szeroko, podając szczegółowo akt oskarżenia.

Rozprawie przewodniczył wiceprezes *S. O. Szechowicz* w asyście sędziów *Kołakowskiego i Hozakowskiego.* Oskarża prokurator z Sądu Apelacyjnego w Poznaniu dr. *Konieczny*, bronią adw. *Śmigielski, Sawicki i Domke.*

Na ławie oskarżonych zasiedli: *Stanisław Rolbieski, Karol Bauer i Pampuch.* Czwarty oskarżony Walter Klatt na rozprawę nie stawił się.

Z chwilą rozpoczęcia rozprawy *obrońcy oskarżonych stawiają cały szereg wniosków, m. in. o unieważnienie śledztwa, wyłączenie prokuratora, rzeczoznawców itd.,* szeroko je uzasadniając. Sąd po naradzie *wnioski obrony odrzuca jako nieuzasadnione.*

Dopiero o godz. 11,30 sędzia Hozakowski odczytuje obszerny akt oskarżenia, którego streszczenie podawaliśmy przed kilku dniami.

Zeznanie St. Rolbieskiego

Jako pierwszy zostaje przesłuchany oskarżony Stanisław Rolbieski, oświadczając, że w roku 1929 odbyło się *posiedzenie Rady Nadzorczej u Löhnerta, na którem omawiano konieczność pożyczenia pieniędzy.* Bank Stadthagen nie chciał udzielić pożyczki Löhnertowi i wtedy oskarżony *po rozmowie z dr. Maryńskim postanowił pożyczyć firmie Löhnert 300 sztuk akcyj Banku Polskiego z pakietu papierów wartościowych „Karbidu Wielkopolskiego".* Akcje te jednak „Karbid Wielkopolski" pożyczył Bankowi Stadthagen i ten dopiero miał udzielić z swej strony tej pożyczki firmie Löhnert. Firma Löhnert zaksięgowała tę transakcję bez upoważnienia w ten sposób, że uznała stosunek bezpośredni między „Karbidem Wielkopolskim" a sobą. Następnie firma Löhnert poleciła bankowi Stadthagen akcje te sprzedać.

Prokurator: — Pan był płatnym członkiem zarządu firmy Löhnert?

Rolbieski: — Tak, od 1930 roku.

Prokurator: — Mówił pan przedtem, że *pożyczkę dla Löhnerta uważał pan za chwilową.* Jak długo uważał pan tę transakcję za chwilową?

Rolbieski: — Tego teraz określić nie mogę.

Prokurator: — A przecież *„Karbid Wielkopolski" tę transakcję zaksięgował w roku 1931. Więc przez 2 lata, mimo bilansów uważał pan transakcję za chwilową?*

Rolbieski: — *„Karbidowi Wielkopolskiemu" chodziło o zwrot akcyj, a nie pieniędzy.*

Prokurator: — A dlaczego *przy likwidacji Banku Stadthagena podał pan nie ilość akcyj, a sumę po kursie z roku 1929?*

Prokurator: — Pan był prezesem Stadthagena?

Rolbieski: — Tak.

Prokurator: — A więc dlaczego bank wziął tę transakcję na conto separato, a nie do swych efektów?

Dalej oskarżony stwierdza, że co do tej transakcji *nie było żadnej umowy na piśmie.*

W sprawie „weksli nakielskich" oskarżony Rolbieski podnosi, że *podpisywał weksle na prośby firmy Löhnert.* List, jaki wysłany został za jego podpisem do Cukrowni w Nakle, aby weksle prolongacyjne przysyłano wcześniej, *uważał tylko za upomnienie.* Całą winę kombinacyj wekslowych Cukrowni w Nakle zwala na *Klatta, który rzekomo robił to na własną rękę.*

Opuścił zebranie

Podczas jednego posiedzenia Klatt domagał się nowej pożyczki dla firmy Löhnert. Ponieważ Rolbieski odmówił, *Klatt zaczął grozić i oskarżony Rolbieski na znak protestu opuścił zebranie.* Na drugi dzień Klatt rzekomo przyszedł do oskarżonego Rolbieskiego i *przeprosił go za zajście.* Kiedy sprawa weksli wyszła na jaw, zawieszono Klatta w urzędowaniu. Podczas zawieszenia Klatta, Bauer wykupił weksle na 110 tys. zł. Później *Klatt płakał i prosił dr. Maryńskiego o powrotne przyjęcie. Na skutek interwencji dr. Maryńskiego Klatta przyjęto zpowrotem.*

Przewodniczący: — Ile weksli i na jaką kwotę oskarżony podpisał?

Rolbieski: — Dokładnie nie wiem. Zdaje mi się, że 6—7 na sumę około 30 tys. zł.

Przewodniczący: — A kiedy się pan dowiedział o tych kombinacjach z wekslami nakielskiemi?

Rolbieski: — Na posiedzeniu Rady Nadzorczej.

Przewodniczący: — Więc mimo tego, że Cukrownia wykupiła wszystkie weksle pozostało jeszcze weksli na 162 tys. zł? *Kto wobec tego poniósł tą stratę?*

Rolbieski: — *Ja w finansowe sprawy nie mieszałem się.* O wekslach tych nic nie wiedziałem.

Sędzia Hozakowski: — Dlaczego oskarżony, *jako kupiec nie zażądał wyjaśnienia, a tylko manifestacyjnie wyszedł z posiedzenia Rady?*

Oskarżony Rolbieski nie daje na to pytanie wyjaśniającej odpowiedzi.

Prokurator: — *Co zrobiła Rada Nadzorcza aby chronić interesa Cukrowni w Nakle?*

Rolbieski: — Wykupiliśmy te weksle, które można było wykupić.

Prokurator: — *A co się stało z temi wekslami, które nie można było wykupić?*

Rolbieski: — Robiliśmy kontrolę.

Prokurator: — Mówił pan, że starano się o kredyt British-Polish Banku. Kto na to zezwolił?

Rolbieski: — To pan Klatt tak wędrował.

Prokurator: — Jaki był stosunek Rady Nadzorczej do tego kredytu?

Rolbieski: — Czy to był kredyt? Chciano uplasować weksle.

Prokurator: — *A więc kredyt.*

Rolbieski: — *Nie rozumiem i nie wiem, jak to można było zrobić inaczej.*

Prokurator: — *Pan zapóźno o to pyta. Trzeba było dawniej o to zapytać.*

Dalej oskarżony Rolbieski oświadcza, że Cukrownia w Nakle miała źle prowadzoną buchalterję.

Prokurator: — Pan na obcej buchalterji się znał, a swej pan nie znał?

Przesłuchanie dalszych oskarżonych

Następnie przesłuchano *dalszych oskarżonych Bauera i Pampucha.* Bauer szeroko tłomaczy się, że jest niewinny, a dalej oświadcza, że o kombinacjach *wekslowych nic nie wiedział i zwala całą winę na Klatta* i urzędnika f-my Löhnert Tetzlaffa, *którzy wspólnie przeprowadzali te kombinacje.* Również i Pampuch nie poczuwa się do winy.

Zeznania świadków

Jako pierwszego przesłuchano p. Niewieckiego, urzędnika Banku Stadthagen. Świadek opowiada, *że w lutym 1929 roku z depozytu „Karbid Wielkopolski" przełożono do depozytu firmy Löhnert 300 sztuk akcyj Banku Polskiego i na zlecenie firmy Löhnert akcje te sprzedano.* Dalej stwierdza, że Löhnert pożyczył od „Karbidu Wielkopolskiego akcje, a Bank Stadthagena tylko wypłacał. *W jakiś czas potem dopiero transakcję tę przeksięgowano inaczej.*

Na prywatne cele Loehnerta

Następnie zeznaje członek Zarządu Cukrowni w Nakle p. *Świnarski.* Cukrownia otrzymała *list z podpisem p. Rolbieskiego z prośbą o wcześniejsze przesyłanie weksli conajmniej na 6 tygodni. Zarząd nie zgodziłby się nigdy na wcześniejsze wysyłanie weksli, gdyby listu tego nie podpisał p. Rolbieski, który wówczas uchodził za poważnego przemysłowca i kupca.* Dopiero po półtora roku dowiedzieliśmy się od Klatta i Tetzlaffa, że na 162 tys. zł puszczono weksli w obieg i że niestety firma Löhnert nie będzie mogła weksli tych wykupić. W kilka tygodni przyjechał również do Nakła p. Bauer, oświadczając, że nic o tych wekslach nie wiedział. *Klatt tymczasem mówił nam, że robił wszystko z polecenia Zarządu i Rady Nadzorczej.* Skutkiem puszczenia tych weksli w obieg, *Cukrownia w Nakle straciła 162 tys. zł.* W kilka tygodni po wyjściu tej sprawy na jaw, odbyło się drugie zebranie w lokalu Banku Stadthagena, gdzie oświadczono, *że nic o tem nie wiedzą i nie będą za to odpowiadać.* Jak dowiedzieliśmy się z opowiadań, *pieniądze te poszły na prywatne cele firmy Löhnert.* Następny świadek Wł. Kaczmarek oświadcza, że już w r. 1931 mówili mu: *Klatt i urzędnik f-my Löhnert Tetzlaff, że żądali od Rady Nadzorczej pokrycia na te weksle.* W r. 1931 zużyto w ten sposób weksli na cele firmy na 190 tys. zł.

Świadek Wanda Michalska, księgowa „Karbidu Wielkopolskiego", zmienia zeznania złożone w śledztwie, tłumacząc, że transakcja na 300 sztuk akcyj była nie z Löhnertem, a z Bankiem Stadthagen. Ne było to księgowane, gdyż pan Rolbieski oświadczył, że akcje są wypożyczone. Świadek Z. Bagiński kierownik wydziału wekslowego firmy Löhnert tłumaczy, w jaki sposób powstawały luki wekslowe i jak doszło do tego, *że Cukrownia w Nakle musiała wykupić weksle na 160 tys. zł.* Przypuśćmy — mówi świadek — że Löhnert otrzymał weksli prolongacyjnych na 15 tys. zł. Wówczas na 10 tys. zł wykupywano starych weksli a 5 tys. szło na potrzeby wewnętrzne firmy Löhnert. W ten sposób luki rosły. *Największe luki powstawały zawsze w drugiej połowie każdego miesiąca.* Kiedy pieniędzy brakło, wówczas zwracano się do *„Karbidu Wielkopolskiego", który udzielał pożyczek na pokrycie.* W chwili, gdy Klatta zawieszono, było w obiegu nieprawnie weksli na 128 tys. zł. Klatt mówił świadkowi, że zawiadomił o tych wekslach Bauera i Rolbieskiego. *Świadek zawiadomił o tych wekslach dyrektora Bauera. Od Klatta żądano, aby podpisał deklarację, że za puszczenie weksli w obieg bierze na siebie odpowiedzialność, Klatt odmówił jednak podpisania, aczkolwiek bruljon tego oświadczenia podpisał.* Świadek mówi, że podczas zawieszenia Klatta *Bauer nadal manipulacje te kontynuował.*

Wiedział nawet praktykant

Ciekawe było zeznanie świadka Józefa Budziaka, który wówczas był w firmie Löhnert praktykantem biurowym, a następnie księgowym. *Sprawa weksli nakielskich nie była w biurze tajemnicą dla urzędników.* Wiadomo było, że w wekslach są stale luki, które *uwidocznione były nawet w bilansach w pozycji „wierzyciele".*

Sędzia Hozakowski: — *Jak to jest możliwe, że młody praktykant wiedział o lukach, a oskarżeni Bauer i Rolbieski, jeden jako prezes, drugi jako członek nic o tem nie wiedzieli. Może oświadczą się na to oskarżeni?*

W odpowiedzi oskarżeni nie wyjaśniają jednak tego pytania.

„A bo pana zwolnił"

Następnie zeznaje *b. dyrektor fabryki Löhnert inż. B. Tarnowski.* Podczas zeznań tego świadka dochodzi do ostrej wymiany zdań. Kiedy inż. *Tarnowski oświadcza, że o wszystkiem decydował p. Rolbieski „czy to pieniądze pożyczyć, czy dyrektora wyrzucić".*

Adw. Śmigielski: — *A bo i pana zwolnił.*

Inż. Tarnowski: — *Tak, bo moje stanowisko sam zajął. Wszystko zależało od tak wpływowej osoby, jaką był p. Rolbieski.*

Po krótkiem wyjaśnieniu rzeczoznawcy Marciniaka z Poznania, Sąd rozpatrzył wnioski obrony i postanowił dopuścić nowych świadków, m. in. dyr. Witka i dr. Maryńskiego oraz dowody z ksiąg Löhnerta oraz „Karbidu Wielkopolskiego" i w tym celu o godz. 11 w nocy postanowił odroczyć rozprawę.

Po kłótni z matką odebrała sobie życie

Tragiczna śmierć młodej dziewczyny w Bydgoszczy

Wczoraj wydarzył się w Bydgoszczy tragiczny wypadek samobójstwa **23-letniej Jadwigi Majewskiej** (Chojnicka 27), która **po sprzeczce z matką rzuciła się w nurty Brdy.**

Majewska po południu pokłóciła się z matką. Podczas sprzeczki matka **uderzyła córkę, raniąc ją lekko w czoło.**

Młoda dziewczyna tak się przejęła uderzeniem matki, że wyszła z domu i w pobliżu „Papierni Wielkopolskiej" **wskoczyła do Brdy.** Mimo natychmiastowej pomocy **nieszczęśliwej nie zdołano już uratować.**

Zwłoki desperatki odwieziono do kostnicy. Władze śledcze wszczęły dochodzenia.

Uruchomienie poczt peronowych na stacjach kolejowych

Dla wygody podróżującej publiczności zostały uruchomione z dniem 15 czerwca br. poczty peronowe na stacjach: Warszawa, Koluszki, Łódź, Białystok, Wilno, Brześć n. Bugiem, Kowel, Baranowicze, Lublin, Dęblin, Lwów, Stanisławów, Przemyśl, Tarnów, Kraków Częstochowa, Poznań, Zbąszyń, Bydgoszcz, Toruń, Tczew, Gdynia, Katowice, Dziedzice.

Zakres czynności peronowej obejmuje:

1. Sprzedaż znaczków pocztowych i kartek pocztowych zwykłych i z odpowiedzą.
2. Wydawanie podróżnym nadawczych blankietów telegraficznych,
3. Przyjmowanie przesyłek listowych krajowych i zagranicznych, zwykłych i polecanych.
4. Przyjmowanie telegramów krajowych.

Przyjęta przez pocztę peronową korespondencja listowa zostaje wysłaną do miejsc przeznaczenia najbliższemi połączeniami pocztowo-kolejowemi.

Poczta peronowa będzie czynną na wymienionych stacjach przy wszystkich pociągach dziennych i nocnych.

Poczty peronowe będą obsługiwane przez umundurowanych funkcjonarjuszów pocztowych, zaopatrzonych na otokach czapek w napisy „Poczta peronowa".

Funkcjonarjusz poczty peronowej — natychmiast po zatrzymaniu się pociągu na danej stacji — będzie przechodził wzdłuż pociągu, załatwiając interesentów przez okno wagonu.

Uruchomienie poczty peronowej stanowi dalsze, nowe udogodnienie, mające bardzo poważne znaczenie dla podróżującej publiczności która o każdej porze dnia i nocy ma możność podczas podróży — bez wysiadania z pociągu — nadać przesyłkę listową zwykłą lub poleconą tak krajową, jak zagraniczną, jak również ma ułatwione nadanie telegramu.

Zlec. nr. 813-8 4419

Sprawa utrzymania w ruchu fabryki PePeGe w Grudziądzu

Delegacja z Grudziądza, która wyjechała do Warszawy pod przewodnictwem p. wicewojewody dr. Seydlitza, w sprawie utrzymania w ruchu i uzdrowienia fabryki Pepege, powróciła już, przywożąc pocieszającą wiadomość, że ta tak ważna dla naszego miasta placówka przemysłowa zostanie utrzymana w ruchu.

Delegacja została przyjęta przez p. wiceministra Skarbu Staniszewskiego, a następnie odbyła się dłuższa konferencja w Minist. Przem. i Handlu, gdzie delegację przyjęli pp. dyrektorowie departamentów Kandel i Zadrowski.

Na konferencjach przedstawiono obszernie sprawę konieczności istnienia fabryki Pepege i warunków uzdrowienia tej placówki. Argumenty delegacji spotykały się z bardzo żywem i życzliwem stanowiskiem tak p. wiceministra Skarbu, jak i pp. dyrektorów departamentów Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Oczywiście, że sprawa zupełnego uzdrowienia tej placówki przemysłowej nie jest w obecnych stosunkach rzeczą łatwą, tak, że ostateczne załatwienie jej wymagać będzie jeszcze kilku miesięcy zabiegów i pracy. Jak się dowiadujemy, będzie to ostatni okres przed definitywnem załatwieniem kwestji i formy istnienia

Zbrodnia czy nieszczęśliwy wypadek?

Nowa sensacyjna wersja w sprawie pożaru w zakładzie „Rekordfilm" w Grudziądzu

W sprawie wybuchu, który zniszczył zakład fotogr. „Rekordfilm" w Grudziądzu, przy prawiając o śmierć pracownika Humskiego i ciężkie poparzenia właściciela Gątkowskiego, toczy się obecnie śledztwo, prowadzone przez sędziego śledczego w Grudziądzu. W związku z tem utrzymuje się sensacyjna wersja, że wybuch został spowodowany nie wskutek nieszczęśliwego wypadku, lecz był dziełem zbrodniczej ręki.

Mocne podejrzenia w tym względzie ciążą na Michale Kotlewskim, pracownikowi firmy „Rekordfilm", na którego wskazuje się jako na właściwego sprawcę. Właściciel firmy Gątkowski darzył swem zaufaniem coraz więcej nowego pracownika E. Humskiego, który był zatrudniony w przedsiębiorstwie zaledwie 6 tygodni, co nie podobało się dawniejszym pracownikom, szczególnie Michałowi Kotlewskiemu.

Obaj nieszczęśliwi, Gątkowski i Humski, tragicznego dnia pracowali w ciemni przy wywoływaniu fotografij. Jak każdemu wiadome, przy tej czynności niewolno palić żadnego ognia. Do ciemni przechodziło się przez „suszarnię", w której pracował Kotlewski. Tam też powstał pożar, kiedy Kotlewski niby to wyszedł na ulicę fotografować. Pożar przedostał się do ciemni, w które byli zamknięci Gątkowski i Humski, przez co zostali ogniem odcięci od świata.

Toczące się śledztwo, wykaże, czy mamy do czynienia faktycznie z nieszczęściem (eksplozją), czy raczej z perfidną i okrutną zbrodnią — na tle zazdrości zarobkowej.

Przemysł, Handel, Rolnictwo, Rzemiosło, Finanse

W Szanghaju powstała polska izba handlowa

W Szanghaju powołana została do życia Polska Izba Handlowa. Ukonstytuowany został już prowizoryczny zarząd Izby, który rozpoczął działalność informacyjną w sprawach handlu z Polską, a jednocześnie opracowuje projekt statutu Izby. Administracja i zarząd Izby ma pozostawać w rękach Polaków, członków Izby, jednak do członkostwa w Izbie mają być dopuszczone również firmy niepolskie, interesujące się jednak handlem z Polską.

Centralna bibljoteka spółdzielcza

Związek Spożywców R. P., Zjednoczenie Związków Spółdzielni Rolniczych i Związek Rewizyjny Spółdzielni Rolniczych przekazały Spółdzielczemu Instytutowi w depozyt używalny swoje bibljoteki.

Dzięki temu przy spółdzielczym Instytucie Naukowym utworzona została Centralna Bibljoteka Spółdzielcza, która gromadzi przeszło 10.000 tomów dzieł spółdzielczych i ogólno-gospodarczych.

Pozatem Spółdzielczy Instytut Naukowy opracowuje centralny katalog spółdzielczy, który zawierać będzie spis wszystkich dzieł spółdzielczych, znajdujących się w większych bibljotekach w Warszawie. Centralna Bibljoteka Spółdzielcza oraz centralny katalog spółdzielczy w dużym stopniu ułatwią prace naukowe z zakresu spółdzielczości oraz udostępnią młodzieży akademickiej studja nad spółdzielczością.

Konserwy ogórkowe pod kontrolą władz

W związku z ostatecznem uregulowaniem akcji standaryzacyjnej w zakresie konserw ogórkowych, przeprowadzana jest obecnie lustracja poszczególnych wytwórni, które poddane będą ostrej kontroli już w bieżącym sezonie.

Kontrola zapobiec ma wytwarzaniu produktów niedostatecznie przygotowanych i sortowanych, które psułyby markę produktów polskich na rynku zagranicznym.

W związku z tą akcją wzmogło się zainteresowanie fachowych czynników zagranicznych polskiemi konserwami ogórkowemi; zainteresowanie to znalazło wyraz w szeregu artykułów pism fachowych.

Żyto zwyżkuje

Poprawa konjunktury na rynku zbożowym

Na rynku zbożowym od kilku dni panuje dla żyta tendencja zwyżkowa. W ciągu ostatnich dwóch dni zwyżka ta wyniosła dwa złote. Obecnie żyto notowane jest po 14.50 za 100 kg. loco parytet — Warszawa. Zwyżkę tę tłumaczyć należy przedewszystkiem ostatniemi dniami przednówka, podczas którego zazwyczaj ceny zboża starego zwyżkują wobec zmniejszonej podaży.

W roku ubiegłym cena żyta przy końcu przednówka wynosiła około 23—24 zł. Ukazanie się jednak nowego zboża zepchnęło w ciągu miesiąca cenę tę do 13—13.50 zł. Spadek więc był bardzo duży.

W tym roku wobec zmniejszonych zbiorów nietylko w Polsce, ale w całej Europie oraz w Stanach Zjednoczonych i w Kanadzie, nie należy przewidywać zbytniego nacisku podaży nowego zboża na ceny obecne, które prawdopodobnie mimo ukazania się nowych zbiorów utrzymają się prawdopodobnie mniej więcej na swym poziomie.

Na niektórych rynkach krajowych ukazało się już tegoroczne żyto, przyczem tranzakcje zawierane są na giełdach nieoficjalnie. W Poznaniu cena nowego żyta wynosi około 14 zł. Wobec silnej zwyżki cen na rynkach światowych, należy mieć nadzieję, że tendencja zwyżkowa utrzyma się na polskim rynku zbożowym. Oficjalnych tranzakcyj nowem żytem na warszawskiej giełdzie zbożowej oczekiwać należy w ciągu trzech-czterech dni.

Stabilizację poprawy gospodarczej świata

stwierdził komitet ekonomiczny Ligi Narodów

Komitet ekonomiczny Ligi Narodów, obradujący pod przewodnictwem wiceministra przemysłu i handlu dr. Franciszka Doleżala, zakończył swoją sesję. Komitet przeprowadził bardzo interesującą wymianę zdań na temat obecnej sytuacji gospodarczej świata.

Opinje członków komitetu można syntetycznie scharakteryzować następująco: niewątpliwie nastąpiła pewna poprawa w sytuacji gospodarczej świata. Nie jest ona jednak tak doniosła, aby można było przewidywać w niedalekiej przyszłości legalną stabilizację walutową. Jest mimo to, nadzieja, że stabilizacja de facto z nielicznemi wyjątkami będzie się utrwalać. W tych warunkach, aczkolwiek pożądane jest uczynienie istniejących ograniczeń w handlu światowym bardziej elastycznemi, to jednak trudno myśleć o ich zniesieniu.

W toku dyskusji wiceminister dr. Fr. Doleżal podkreślił, że Polska nadal prowadzić będzie politykę utrzymania waluty złotej bez ograniczeń dewizowych. O słuszności tej polityki świadczą takie fakty, jak wzrost obrotów handlowych, podniesienie się wskaźników produkcji, zmniejszenie tempa spadku cen wewnętrznych itd. Można przewidywać, że komitet powróci do dyskusji nad tem zagadnieniem na następnej sesji.

Pozatem komitet wysłuchał sprawozdania dr. Reichmana o rezultacie jego misji w Chinach, która polegała na skoordynowaniu wysiłków różnych organizacyj technicznych Ligi Narodów, współpracujących z rządem chińskim w dziele reorganizacji Chin. Wreszcie komitet załatwił szereg spraw bieżących.

Nad zagadnieniami rzemiosła stolarskiego

obradować będzie II. wszechpolski zjazd stolarzy

W dniach 5 i 6 sierpnia rb. odbędzie się w Krakowie drugi wszechpolski zjazd stolarzy, zwołany staraniem cechów stolarzy Krakowa i Kalwarji Zebrzydowskiej.

W czasie zjazdu wygłoszony zostanie szereg referatów na temat aktualnych zagadnień rzemiosła stolarskiego, dotyczących m. in. zagadnień, związanych z nowelizacją ustawy przemysłowej, kwestjami podatkowemi rzemiosła itd. Uczestnicy zjazdu udadzą się do Kalwarji Zebrzydowskiej dla zwiedzenia wystawy i targów stolarskich oraz wezmą udział w uroczystościach, związanych z 20-leciem wymarszu legjonów.

Zjazd zapowiada się bardzo licznie, gdyż poszczególne województwa zgłaszają w nim masowy udział.

Z całego kraju

Łódź

„PODWÓJNA BUCHALTERJA"

W związku z ujawnieniem w kilku firmach okręgu łódzkiego oraz w samej Łodzi nadużyć na szkodę skarbu państwa, polegających na tem, że firmy te prowadziły podwójne księgi handlowe, ukrywając rzeczywiste obroty i zmniejszając wymiar podatku obrotowego i dochodowego — Izba Skarbowa łódzka przy pomocy specjalnych przysięgłych buchalterów Izby przeprowadza obecnie szczegółową kontrolę ksiąg handlowych w poszczególnych firmach i pociągając winnych nadużyć do odpowiedzialności sądowo-karnej.

Katowice

TRZYNASTA SKARGA PANA VON PLESS.

W związku z wiadomością, jaka ukazała się w prasie niemieckiej o tem, że p. von Pless wniósł do Ligi Narodów nową skargę na zarządzenia polskich władz skarbowych, dowiadujemy się, że jest to już trzynasta skarga p. von Pless, który winien jest skarbowi polskiemu, tytułem podatku dochodowego, 11 miljonów złotych, a tytułem podatku majątkowego — 4 milj. złotych. P. von Pless nie chce płacić podatków, wykorzystując swoje stanowiska prezesa Volksbundu.

Jak wiadomo p. von Pless posiada około 70 przedsiębiorstw i 40 tys. ha gruntu po polskiej stronie, z których dochodów stara się pokrywać niedobór swoich przedsiębiorstw po stronie niemieckiej, oraz rozrzutną gospodarkę swego ojca i swoją. O rozrzutności p. von Pless świadczą notatki w prasie angielskiej, mówiące o tysiącach funtów szterlingów, jakie p. von Pless rzucał kelnerom, jako napiwki.

SOWIECKIE ZAMÓWIENIE NA 3 MILJONY ZŁOTYCH.

Przed kilku dniami udała się do Moskwy delegacja śląskiego przemysłu hutniczego celem podjęcia pertraktacyj z firmami sowieckiemi w sprawie nawiązania kontaktu handlowego. Delegacji przewodniczył p. Rugiewicz. Pertraktacje zostały zakończone pomyślnie. Została zawarta umowa na dostarczenie firmom sowieckim różnych produktów hutniczych z Polski na sumę 3 milj. złotych.

OLBRZYMIA CEGIELNIA W PŁOMIENIACH

Jedna z największych śląskich cegielni „Zakłady Ceramiczne Ignacego Grünfelda w Katowicach" padły pastwą ognia. Spaliły się doszczętnie: suszarnia, piece, zabudowania i kotłownia. Straty wynoszą około 1.700.000 zł. W czasie pożaru odniósł ciężkie poparzenia robotnik Wilhem Nowak, który spał w cegielni.

Kraków

ZGON WICEPREZYDENTA MIASTA.

Zmarł w Krakowie w wieku lat 64 wiceprezydent miasta dr. Landau. Zmarły odznaczony był krzyżem oficerskim „Polonia Restituta". Mandat wiceprezydenta miasta piastował od r. 1929. Był jednym z założycieli żydowskiego str. demokratycznego w czasach przedwojennych.

Poznań

ENDECKA ŁOBUZERKA POLITYCZNA

Większość endecka rady miejskiej w Grodzisku (miasteczko podpoznańskie) odrzuciła wniosek radnych BB o przemianowanie jednej z ulic na ul. Ministra Pierackiego. W uzasadnieniu grupa endecka uchwaliła rezolucję głoszącą m. in.: „Nie znając motywów zbrodni nie mamy dowodu na to, że ś. p. minister Pieracki zginął w związku ze swoją pracą i ze swojemi zasługami dla Polski, wobec czego uważamy wniosek za niedostatecznie uzasadniony".

Endecka łobuzerka polityczna wywołała tutaj ogólne oburzenie.

TYFUS.

W Szamotułach wybuchła epidemja tyfusu, którą spowodowało używanie przez ludność wody zanieczyszczonej. W dzielnicach zagrożonych epidemją zastosowano środki ostrożności.

Dęblin

ŚMIERĆ LOTNIKA W KATASTROFIE

W centrum Wyszkolenia Oficerów Lotnictwa w Dęblinie w sobotę rano w czasie ćwiczeń lotniczych wydarzyła się katastrofa. Samolot, pilotowany przez ppor. Deszczyńskiego, szybując na znacznej wysokości, w pewnej chwili wpadł w ześlizg i runął na pola. Samolot spłonął, ppor. Deszyński zginął w płomieniach.

Lublin

BÓJKA NA MECZU PIŁKARSKIM.

Na boisku AZS podczas zawodów między drużyną polską i żydowską na trybunach powstała bójka wśród publiczności. Następnie publiczność wtargnęła na boisko, zawody zostały przerwane, sędzia uciekł z boiska. Kilkanaście osób zostało poturbowanych. Wezwano policję, która rozpędziła roznamiętnionych sportowców.

„Dzieci bydgoskie" nad morzem

Wśród licznych wycieczek, bawiących na polskiem wybrzeżu przybyła onegdaj wycieczka 8 kompanji 62 pułku „dzieci bydgoskich", składająca się z żołnierzy, pochodzących z Polesia, która była zakończeniem szeregu specjalnie Gdyni poświęconych wykładów w pułku.

62 pułk piechoty, trzykrotny zwycięzca w tradycyjnym „marszu do morza" specjalnie głęboko pielęgnuje w szeregach strzeleckich przywiązanie do Bałtyku, starając się umożliwić wycieczki do Gdyni, tym strzelcom, którzy po odbyciu służby wojskowej nie będą mieli prawdopodobnie nigdy możności zwiedzenia polskiego morza. Wczorajsza wycieczka strzelców-Poleszuków z zapałem zwiedzających port i miasto, pozostanie bezsprzecznie wysoce wartościowym przyczynkiem do ich wrażeń, zaczerpniętych i wyniesionych z wojska i odegra wybitną rolę czynnika propagandowego.

Po przybyciu wycieczki Komisarz Rządu Mgr. Sokół przyjął dowódcę kompanji por. Baranieckiego, który w imieniu D-cy Pułku złożył Komisarzowi Rządu podziękowanie za serdeczną opiekę i pomoc w zrealizowaniu wycieczki.

Najpiękniejszą kobietą w Gdyni okazała się... Torunianka

Z inicjatywy „Rodziny Wojskowej" odbył się onegdaj w salonach Polskiej Riwiery dancing, połączony z tradycyjnym wyborem „Miss Gdyni". Zabawa udała się znakomicie gromadząc całą elegancką publiczność Gdyni i sąsiednich uzdrowisk.

Największą atrakcją wieczoru był wybór najpiękniejszej kobiety tegorocznego sezonu. Do zawodów stanęło bowiem kilkanaście pań i jury wybrane z pośród „znawców" znajdujących się na sali miało dużo kłopotu z przyznaniem palmy pierwszeństwa dla „najpiękniejszej".

Ostatecznie po przepisowej eliminacji stwierdzono zgodnie, iż najpiękniejszą z pięknych jest p. Halina Ordonówna urocza smukła i smagła torunianka. Tytuł „wicemiss Gdyni" przypadł w udziale p. Irenie Stebnickiej z Inowrocławia. Obie wyróżnione panie otrzymały wspaniałe szarfy, oraz bukiety kwiatów.

Programy radjowe

PONIEDZIAŁEK, 23 LIPCA

Radjostacja warszawska

6,30 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". 6,35 6,53, 7,05 Dziennik poranny. 7,10 Muzyka poranna (płyty). 7,20 Chwilka pań. 7,25 Program na dz. bież. 7,30 Rozmaitości. 11,57 Sygnał czasu z Warsz. Obserw. Astr. 12,00 Hejnał z Krakowa. 12,03 Wiadom. meteorol. 12,05 Codz. Przegl. Prasy Polsk. 12,10 Muzyka popularna (płyty). 13,00 Dziennik południ. 13,05 Koncert z Wilna. 14,00 Wiadom. o eksporcie polsk. 14,05 Wiadom. gosp. 16,00 Godzina muzyki lekkiej. Wyk. Ork. Teatru Hollywood pod dyr. Z. Górzyńskiego i Helena Manowska. Akomp. K. Gimpel. 17,00 Transmisja dla dzieci ze Lwowa. 17,15 Recital fortep. A. Nachinson. 17,45 Pieśni w wyk. C. Węgrzynowskiej. Przy fort. L. Urstein. 18,00 „Matki w barakach" — wygł. p. J. Krawczyńska (pogadanka dla kobiet). 18,15 Nastrojowe piosenki i melodje (płyty). 18,45 Pogadanka Br. Winawera. 18,55 „Życie kultur. i artyst. stolicy". 19,00 Rozmaitości. 19,10 Program na dz. nast. 19,15Reportaż z Wilna. 19,50 Wiadom. sport. 20,00 „Myśli wybrane". 20,02 „W drodze z Casablanki do Marakeszu", felj. wygł. p. Al. Śliziński. 20,12 Muzyka lekka. Wyk. Ork. P. R. pod dyr. St. Nawrota i Zespół Revellersów Meyerholda — Tr. z Krakowa. 20,50 Dziennik wiecz. 21,00 Capstrzyk Marynarki Wojennej (Tr. z Gdyni). 21,02 „Skrzynka pocztowa rolnicza" — omówi inż. W. Tarkowski. 21,12 Koncert popul. Wyk.: Ork. P. R. pod dyr. Z. Górzyńskiego i Kaz. Czarnecki (tenor — tr. z Poznania). 22,00 „Powieści na różne tematy" — wygł. p. H. Naglerowa. (Felj. liter.). 22,15 Muzyka tan. z kaw. „Europa" z Ciechocinka. 23,00—23,05 Wiadom. meteor. dla komunikacji lotniczej.

Najciekawsze audycje innych radjostacyj

16,30 *Paryż.* Recital fort. B. Webstera.

17,45 *Koenigswusterhausen.* Koncert Chopinowski w wyk. Haliny Sembrat.

19,00 *Katowice.* Adolf Fierla: „Adam Sikora, śląski tkacz-poeta".

19,15 *Wilno.* Reportaż p. t. „Jak żyje Wilno".

17,00 *Leningrad.* „Cyganerja" — opera Pucciniego.

21,02 *Kraków.* „Niedźwiedź tatrzański" — wygł. p. St. Kaszycki.

WTOREK, 24 LIPCA

Radjostacja warszawska

6,30 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". 6,38 Gimnastyka. 7,05 Dziennik poranny. 6.35, 6.53, 7,10 Muzyka poranna (płyty). 11,57 Sygnał czasu z Warsz. Obs. Astr. 12,00 Hejnał z Krakowa. 12,03 Wiadom meteorolog. 12,05 Codzienny Przegl. Prasy Polsk. 12,10 Muzyka lekka z Ciechocinka (Basen). 13,00 Dziennik południ. 13,05 Audycja dla dzieci i młodzieży. 13,20 Słyni wiolonczeliści (płyty). 13,55 „Z rynku pracy". 14,00 Wiadom. o eksp. polsk. 14,05 Wiadom. gospodarcze. 16,00 Lekkie utwory na dwa fortepiany w wyk. I. Eigerówny i F. Biryńskiej. 16,20 Koncert zesp. St. Rachonia. 17,00 „Skrzynka P. K. O." 17,15 Koncert pop. z Ciechocinka w wyk. Ork. Symf. pod dyr. Br. Szulca. 18,00 „O konserwacji budynków mieszkalnych" — wygł. inż. J. Putermann. 18,15 Koncert kameralny. Wyk. B. Ginsburg (wiolonczela) i I. Rosenbaum (fortepian). S. Rachmaninow: Sonata g-moll, op. 19. 18,45 Pogadanka harcerska. „Życie obozowe" — wygł. inż. Zb. Trylski. 18,55 „Chwilka lotnicza i przeciwgazowa". 19,00 Rozmaitości. 19,10 Program na dz. nast. 19,15 Mandolina, cytra, saksofon i gitara (płyty). 19,50 Wiadom. sport. 20,00 „Myśli wybrane". 20,02 „Wiadomości rolnicze" — wygłosi p. J. Płatek. 20,12 Kobieta nowoczesna — operetka w 3 aktach J. Gilberta w radjofonizacji i reżys. M. Makowieckiej. W przerwie I-ej — Dziennik wiecz. W przerwie II-ej — Recytacje poetyckie K. Tetmajera. 22,15 Odczyt z Poznania. 22.30 Muzyka tan. z danc. „Oaza". 23,00—23,05 Wiadom. meteorol. dla komunik. lotniczej.

Najciekawsze audycje innych radjostacyj

18,45 *Kraków.* „Stary Kraków" — w opr. dr. J. Dobrzyckiego.

18,45 Lwów. „Autem przez Karpaty wschodnie i Podole" — wygł. prof. R. Wacek.

18,45 Wilno. Słuchowisko dla dzieci.

19,15 *Poznań.* Piosenki rewjowe.

20,02 *Kraków.* „Legendy Niagary", wygł. dr. M. Patkaniowska.

20,02 *Lwów.* „Lwowianin ambasadorem cesarzowej chińskiej" — wygł. dr. Wł. Filar.

20,15 *Bukareszt.* Koncert symfoniczny.

20,45 *Medjolan.* „La Donna perduta" — operetka Pietriego.

21,15 *Lipsk.* Koncert symfoniczny.

22,15 *Poznań.* Reportaż p. t. „Piętnaście minut w głębinach jezior i rzek" — wygł. red. A. Kawczyński.

†

Dziś rano o godz. 9.15 zasnął w Bogu zaopatrzony Sakramentami św. po krótkich ciężkich cierpieniach mój najukochańszy mąż, nasz kochany ojciec, brat, szwagier, wujek, teść i dziadek

Emeryt. naczelnik poczty

Śp. Andrzej Tretkowski

w 66 roku życia o czem donosi z prośbą o Ave Maria w ciężkim smutku pogrążona

rodzina

Wejherowo dnia 20 lipca 1934.

Eksportacja zwłok z Szpitala Naj. Marji Panny do kościoła parafjalnego w poniedziałek 23 lipca o godz. 18, pogrzeb we wtorek 9 rano. 5087

DYKTY

sucho klejone, szlifowane
cały arkusz 3 mm. zł 1,50
„ „ 4 mm. „ 1,90
Wielki wybór fornierów po niskich cenach

Otto Kahrau

Grudziądz. 4964

Podręczniki

szkolne używane, kupuje Księgarnia Jana Wojciechowskiego w Toruniu, St. Rynek 4. 5033

Posadzkę parkietową

pierwszorzędnej jakości, pod gwarancją absolutnie suchą, z ułożeniem lub bez

dostarcza po cenach konkurencyjnych

Fabryka Krzeseł Gościcino Sp. Akc.
w Gościcinie (Pomorze)

Oddział: Fabryka Parkietu dawn. Inż. G. Chojnacki Sp. z o. o. p. **Tel. Wejherowo 6.** 664

Wszyscy mówią, że najtańszy

krawat

kupisz **tylko** wprost z fabryki Toruń, św. Jakóba 16. Co tydzień nowe desenie 3831

BIURO
„LABOR“

Toruń, Szczytna 2. Telefon 534. Poleca mieszkania Przepisuje na maszynie. Wszystko załatwi, wyręczy tanio. 5079

Mieszkanie

6-pokojowe, 1 piętro, komfortowe, słoneczne, wyremontowane, naprzeciw placu tennisowego, wolne od 1 sierpnia. Wiadomość: Toruń, Mickiewicza 18, m. 3, właściciel. 5078

Samochód

Fiat 501 6 osobowy, rejestrowany po gruntowym sumiennym remoncie sprzeda tanio Sommerfeld Toruń, Mickiewicza 90. 5077

Unieważniam

skradziony paszport zagr. wydany przez Komisarjat Generalny w Gdańsku w lipcu 1933. Jannsz Tor, Sopoty Heidebergstrasse nr. 8.

Obwieszczenie

Znaczna zniżka cen za gaz i prąd!

Niniejszem podaje się do wiadomości, że od ostatniego odczytywania gazomierzy i liczników elektrycznych w miesiącu lipcu r. b. obowiązują nowe taryfy za gaz i prąd. Nowe taryfy doręczone zostają konsumentom przy odczytywaniu gazomierzy i liczników w miesiącu sierpniu rb. 5074

ZARZĄD MIEJSKI W GRUDZIĄDZU

Przetarg

na roboty brukarskie (ułożenie półbruczka)

WYDZIAŁ POWIATOWY W BRODNICY.

ogłasza niniejszem przetarg publiczny pisemny na „warunkach obowiązujących przy ubieganiu się o roboty i dostawy powiatowe“ i „szczegółowych warunkach technicznych“ na roboty brukarskie (ułożenie półbruczku na przygotowanem podłożu) na drodze powiatowej Brodnica — Niskie Brodno od km. 0,0 do km. 0,4.

Kosztorys przetargowy, szczegółowe warunki techniczne oraz wyjątki z warunków umowy można nabyć w biurze Zarządu Drogowego za opłatą 1,— zł. (można w znaczkach pocztowych).

Oferty w zalakowanych kopertach należy składać do dn. 4 sierpnia rb. pod adresem: „Wydział Powiatowy w Brodnicy, oferta na ułożenie półbruczku“.

Zastrzega się wolny wybór oferenta, nieprzyjęcie żadnej z ofert oraz unieważnienie przetargu. Oferty nieuwzględnione zostaną bez odpowiedzi.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta Powiatowy:
(—) Wimmer. 5082

BRIDGE-ROOM

W dniu 24 lipca b. r. o godz. 5-tej po poł. nastąpi

otwarcie

BRIDGE-ROOM'U

w lokalu pierwszorzędnej kawiarni i restauracji

„OAZA“

Gdynia przy ul. Abrahama 11, I. p.

Fachowe kierownictwo oraz bogato zaopatrzony bufet zapewni W. P. P. miłe spędzenie wieczoru Do dyspozycji Szan. Publiczności dwa gabinety.

Telefon 22-97 Dyrekcja.

Ogłoszenie

Likwidatorzy Gdyńskiej Olejarni Sp. Akc. w likwidacji, Gdynia

stosownie do art. 140 prawa akcyjnego z 1928 roku podają do wiadomości,i iż

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie

odbyte w dniu 13 czerwca 1934 r. zatwierdziło sprawozdanie likwidacyjne, uznało likwidację za zakończoną i postanowiło Spółkę z Rejestru Handlowego wykreślić. Likwidacja zakończona została w ten sposób, że po spłaceniu wszystkich pasywów pozostały majątek Spółki w postaci akcji firmy: Zakłady Przemysłu Tłuszczowego i Olejarskiego „Union“ S. A. w Gdyni, został podzielony w naturze pomiędzy akcjonarjuszami w stosunku do udziałów, jaki akcjonarjusze posiadali w kapitale akcyjnym zlikwidowanej Spółki.

LIKWIDATORZY.

Ubezpieczalnia Społeczna w Bydgoszczy

podaje do wiadomości pracodawcom rolnym

że na podstawie rozporządzenia p. Ministra Opieki Społecznej z dnia 14 czerwca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 56 poz. 496) obowiązani są właściciele, dzierżawcy i użytkownicy:

a) gospodarstw rolnych,
b) gospodarstw leśnych,
c) samoistnych gospodarstw ogrodowych,
d) samoistnych gospodarstw hodowlanych,
e) samoistnych gospodarstw rybnych,
f) zakładów pobocznych, t. j. zakładów pracy ściśle z wyżej wymienionemi gospodarstwami związanych, a nie posiadających charakteru przemysłowo-handlowego,
g) ścinki i obróbki drzewa wykonywanych we własnych lasach przez gospodarstwa leśne (jak pod b) nie w sposób przemysłowo-handlowy,
h) oraz pracodawcy przeprowadzający meljoracje rolne,

1) dokonać bezzwłocznie zgłoszeń w myśl § 2 powyższego rozporządzenia na formularzach Nr. 7a swych gospodarstw i zakładów, objętych § 1 tegoż rozporządzenia,
2) przedłożyć zestawienia wynagrodzeń na formularzach Nr. 4b za I półrocze 1934 r. i
3) uiścić składki za ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych.

Wspomniane wyżej formularze Nr. 7a i 4b są do nabycia w Ubezpieczalni Społecznej w Bydgoszczy, ul. Dr. E. Warmińskiego Nr. 3 oraz w Oddziałach (w Nakle, Szubinie, Wyrzysku i Sępolnie).

UWAGA: W myśl art. 269 ustawy z dn. 28. III. 1933 r. pracodawca, który w przepisanym terminie nie dopełni obowiązku zgłoszenia, podlega karze grzywny do 500,— zł.

Ubezpieczalnja Społeczna w Bydgoszczy. 5071

Do akt Nr. Km. 2413/34. 5072

OBWIESZCZENIE.

Komornik Sądu Grodzkiego w Grudziądzu rewiru III, Wojciech Janowski zamieszkały w Grudziądzu przy ulicy Lipowej 15 na zasadzie art. 602 K. P. C. obwieszcza, że w dniu 25 lipca 1934 r. od godz. 10-tej odbędzie się licytacja publiczna ruchomości, należących do Arona i Gustawy Kane w jego lokalu w Grudziądzu Plac 23 Stycznia 30 składających się z bieliźniarki dębowej, 1 zegara stojącego (szafkowy) w dębowej szafie (ozdobny), 1 kredensu dębowego z lustrem (ozdobny), stołu jadalnego dębowego (owalny), 6 krzeseł i 1 fotelu krytego gobeliną, tapczanu krytego gobeliną z narzutką (pled), kosza do kwiatów sosnowego, radjoaparatu na prąd 4 lampowego z głośnikiem „Philipsa“, 1 szafy do ubrań z lustrem, 1 szafki fornierowej, 1 toalety z lustrem, 2 szafek nocnych ze szklanemi blatami, stolika okrągł. forn., 2 krzeseł, kredensu kuchennego sosnowego, wieszaków sosnowych, oszacowanych na łączną sumę 4645,— zł, które można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży, w czasie wyżej oznaczonym.

Grudziądz, dnia 20 lipca 1934 r.

(—) W. Janowski, Komornik Sądu Grodzkiego.

Do akt Nr. Km. 2228 i 1843/34. 5084

OBWIESZCZENIE

Komornik Sądu Grodzkiego w Gdyni rew. IV zamieszkały w Gdyni na zasadzie art. 602 K. P. C. ogłasza, że w dniu 25 lipca 1934 r. o godz. 11 w Gdyni przy ul. Świętojańskiej przed Grażyną odbędzie się publiczna licytacja ruchomości a mianowicie: 1 szafa do rzeczy, 1 stół, 1 komoda z lustrem, 1 biurko, 1 umywalka, 2 nocne stoliki — wartość 160,— zł; następnie o godz. 16-tej w Orłowie przed willą „Zosia“: 1 lustro z podstawą, 2 nocne stoliki z apteczkami, 1 obraz w złoconych ramach i 1 zegar stołowy, oszacowanych na łączną sumę zł 240,— które można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży, w czasie wyżej oznaczonym.

Gdynia, dnia 21 lipca 1934 r.

(—) K. Błaszkiewicz, Komornik Sądowy w Gdyni.

Wózek

dziecięcy na sprzedaż. Tczew, Krasińskiego 4. 5065

Lodownię

dobrze utrzymaną sprzedam Toruń, Bydgoska 39, m, 3 5076

Telefon 81

WĘGIEL drzewny — bukowy i brzozowy
WĘGIEL Górnośląski koncernu „Robur“ 5044
DRZEWO opałowe, sosnowe i olszowe

dostarcza franko dom przy gwarantowanej **pełnej** wadze, najtaniej

F-a B-cia Rosińscy
Grudziądz, ul. Trynkowa 2

Telefon 81 Telefon 81 Telefon 81

Nowo otwarty
Warszawski Zakład Krawiecki
WŁADYSŁAW MAJ
TORUŃ, ulica św. Jakóba nr. 19 I. ptr.
Wykonanie solidne — ceny przystępne. 5003

Rewolucja
w Kiermaszu Światowym

który został przeniesiony na Staromiejski Rynek 30, (dawniej F. C. Hamerscy). Tysiące artykułów za bezcen Oddziały: Poznań, Toruń, Gdynia. 2389

Ogrodnik-Szofer

żonaty lat 30 z dobremi świadectwami, 15 lat praktyki czerwone prawo jazdy, zna pracę ślusarską oraz usługę pałacową. Poszukuję posady. Oferty „Dzień Pomorski“ Toruń pod nr. 5027

Kreślarza

technicznego fach zdobędziesz na korespondencyjnych (jedynych w Polsce z prawem wydawania świadectw) lub słuchowych Kursach Kreśleń Technicznych inż. Latour'a, Warszawa, Traugutta 6. 4601

Sprzedam

zaraz 2 piętrową kamienicę z ogrodem, względnie placem budowlanym, lub kto pożyczy 20.000 zł. na I. hipotekę. Oferty przyjmuje adm. Gazety Morskiej Wejherowo. 5062

P. T.
Szanownej Klienteli

uprzejmie donoszę, iż z dniem 23 do 27 bm, zostanie mój lokal cukiernia

„Warszawianka“

Grudziądz, Stara 21, z powodu remontu zamknięty.

Stanisławski
5073 właściciel.

1-go września

dopiero płatne będą asygnaty kredytowe na wszelkie towary spożywcze, kawę i herbatę. Araczewski, Toruń, Chełmińska 2. 5053

Szlachetne tynki

terazyt, terabona, felzytyn do nabycia w każdej ilości. Polecamy również tynki myte, sztuczny granit we wszystkich kolorach znany ze swej dobroci naszej fabrykacji. Do nabycia również marmurki do lastrica — biały, zielony, czarny, czerwony, żółty, serpentyna carara, stopnie lastricowe. Adres: „ELEWACJA“ Gdynia, Abrahama 35, telefon 22-73. 5055

Ceny staniały o 30 proc.

Kupimy dom

o 20—30 pokojach, położony w centrum Gdyni. Dom może być obdłużony. Oferty kierować do „Gazety Morskiej“ Skwer Kościuszki 14, I. 5083

Okazyjnie

do sprzedania maszyna do szycia „Singera“ w bardzo dobrym stanie. Zgłoszenia „Gazeta Morska“ Gdynia pod nr, 1359. 5017

Obszerny

skład handlowy z urządzeniem, w którym od lat 30 prowadzi się handel bławatów i t. p. od 1. X. br. do wynajęcia. Refl. z większą gotówką lub towarem mogą się zgłosić. Rozalja Piepke, Czersk-Pom. 5080

Unieważnia

się zagubioną legitymację wojskową nr. 163, wystawioną przez Dowódcę 8 P. A. C. na nazwisko pporucznika Dąbrowskiego Jerzego.

Polecam młode dobre,

KONIE

robocze, według wyboru, po niskich cenach. Również zamieniam stare konie na młode. **Fr. Liedtke,** handlarz koni, Toruń, ul. Wola Zamkowa nr. 4/6 — telefonicznie w sprawie kupna koni, zgłaszać się pod nr. 13. 4802

Mieszkanie

3-pokoje, kuchnia i pokój dla służącej, wynajmie się urzędnikowi państwowemu wprost od gospodarza. Zgłoszenia między godz. 1 a 2-gą Jagiellońska 30. Bydgoszcz. 3069

Pierwszorzędny GABINET KOSMETYCZNY „KALOTECHNIKA“

Wszelkie zabiegi w zakresie nowoczesnej kosmetyki. Racjonalne pielęgnowanie, odmładzanie i udoskonalanie urody. Usuwanie zmarszczek, wągrów, pryszczy, brodawek, kurzajek, zbędnego owłosienia, piegów, rozszerzonych por, łojotoku, trądziku, czerw. nosa i innych niedokładności cery. Radykalne usuwanie łupieżu. Przyciemnianie brwi i rzęs Sprzedaż kremów, mleczek itp. indywidualnie dostosowanych do cery. 1814

TORUŃ, ul. Król. Jadwigi 5, mieszk. 3.

Kapelusze

damskie filcowe ostatnie fasony bardzo tanio przerabiam damskie i męskie na nowe. Toruń, Łazienna 28. (brama) 5054

Śniadania Obiady Kolacje

zdrowe, smaczne i obfite poleca

RESTAURACJA
Do Gracjana

Toruń, ul. Szczytna róg Szerokiej. 4960

Piegi,

opaleniznę, żółte plamy, usuwa pod gwarancją, aptekarza Jana Gadebuscha

„AXELA“-krem

słoik zł 2,—, mydło „Axela“ 1 kaw. 1.— zł. W Toruniu do nabycia w firmie

J. Kapczyński, Toruń, ul. Szeroka 15. 4554

Kafle

do pieców, trwałe, w solidnem wykonaniu, poleca najtaniej **FABRYKA KAFLI, SKÓRCZ** (Pomorze). (4287

RADJO-APARATY

najnowszej konstrukcji

ELEKTRA

Toruń, Chełmińska 4 3459

Ogłoszenia: wiersz milim. na stronie 7-łamowej . . . 0.20 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . . . 1.00 zł
na drugiej i trzeciej stronie 0.80 zł — w tekście . . . . . 0.50 zł
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25% drożej.
Drobne za słowo 15 gr. pierwsze słowo podwójnie.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki, komunikaty 50 gr.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki
W Gdańsku za wiersz m/m na stronie 7-łamowej . . . . . 15 fen.
„ „ „ 4-łamowej . . . . . 50 fen.
Drobne za słowo 5 fen. — tytułowe . . . . . 10 fen.
Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk, przepisane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny: Witold Mężnicki, Toruń, ul. Moniuszki 25. m. 1.
Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska: Wilhelm Grimsmann-Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p.
Red. odpow. na Bydgoszcz: Wacław Górnicki, Bydgoszcz, ul. Marsz. Focha 12.
Redaktor odpowiedzialny na Gdynię: Józef Dobrostański, Gdynia, Szkolna.
Red. odpow. na Grudziądz: Wacław Gańcza, Grudziądz, ul. Sienkiewicza 9)
Redaktor odpowiedzialny „Dnia Kujawskiego“ Władysław Szydłowski Inowrocław, ul. Solankowa 4.
Redaktor odpowiedz. za Tczew: Antoni Czerwiński Tczew, Kościuszki 1.

Za ogłoszenia odpowiada administracja.

Członkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.

Abonament miesięczny wynosi:

w ekspedycji miejscowych agencyj . . . . . 2.50 zł
z odnoszeniem do domu . . . . . 2.80 zł
przez pocztę z odnoszeniem . . . . . 2.89 zł
pod opaską . . . . . 4.50 zł
w Gdańsku przez pocztę . . . 2,32 gd przez gońca . . . . . 2.00 gd
z odbieraniem w administracji wprost gd 1.75, zagranicą . . . 4.— gd

W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki). Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.